

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Магістерська робота

на тему «Напрями підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства (на матеріалах ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»)»

Виконала: студентка 2-го курсу, групи 601-ЕФ
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Бура Я.А.

Керівник: д.е.н., професор Онищенко С.В.

Рецензент: завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин та туризму,
д.е.н., професор Чичкало-Кондрацька І.Б.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Бура Я.А.

Підтверджую достовірність даних,
використаних у роботі
Бура Я.А.

Полтава, 2026 року

АНОТАЦІЯ

Бура Я.А. Напрями підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства (на матеріалах ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»). Рукопис. Магістерська робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2026.

Робота містить 76 сторінок, 16 таблиць, 14 рисунків, список літератури із 63 джерел та 4 додатки.

Ключові слова: прибутковість, операційна діяльність, доходи, витрати, фінансовий результат, рентабельність, фінансовий аналіз, фінансове планування, фінансовий менеджмент.

Забезпечення ефективності діяльності виробничого підприємства в умовах економічної турбулентності потребує формування дієвих механізмів підвищення прибутковості його операційної діяльності, яка генерує основні грошові потоки для покриття поточних зобов'язань, фінансування інвестицій та забезпечення сталого розвитку суб'єкта господарювання. Особливої актуальності ця проблематика набуває для підприємств харчової промисловості, зокрема пивоварної галузі, яка характеризується значною залежністю від якості сировини та динамічністю споживчих уподобань. Відтак, дослідження механізмів підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства є важливим як з теоретичної, так і з практичної точки зору для розробки обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на забезпечення стійкого зростання операційного прибутку підприємства.

Мета роботи – дослідження теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства на матеріалах ПрАТ «Фірма «Полтавпиво».

Об'єктом дослідження є процеси формування й підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів управління прибутковістю операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво».

У першому розділі магістерської роботи розкрито економічну сутність і значення прибутковості операційної діяльності підприємства; систематизовано принципи й особливості управління формуванням операційного прибутку в сучасних умовах господарювання; узагальнено методичні підходи до оцінювання прибутковості операційної діяльності підприємства.

У другому розділі магістерської роботи наведено організаційно-економічну характеристику та проаналізовано основні фінансові показники діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»; здійснено оцінювання доходів, витрат і фінансових результатів операційної діяльності підприємства; проведено факторний аналіз прибутковості операційної діяльності.

У третьому розділі магістерської роботи обґрунтовано управлінські рішення щодо підвищення прибутковості операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»; здійснено фінансове планування операційної діяльності підприємства; запропоновано заходи з оптимізації витрат та підвищення ефективності операційної діяльності підприємства.

Практична цінність магістерської роботи полягає в можливості використання запропонованих рекомендацій для прийняття обґрунтованих управлінських рішень з підвищення ефективності операційної діяльності підприємства в умовах викликів і загроз.

Результати проведеного дослідження були апробовані на II Міжнародній науково-практичній конференції «European Science and Innovation Congress» 14-16.01.2026 року (Барселона, Іспанія).

Інформаційною базою для написання магістерської роботи є наукові статті, монографії, навчальні посібники, присвячені висвітленню проблем підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства, а також фінансова звітність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво».

SUMMARY

Bura Ya.A. Ways to increase the profitability of enterprise operations (based on materials from PJSC “Firma “Poltavpivo”). Manuscript. Master’s work on obtaining a second (master’s) level of higher education from the specialty 072 “Finance, banking, insurance and stock market” under the educational-professional program “Finance, banking and insurance”, National University Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic, Poltava, 2026.

The work contains 76 pages, 16 tables, 14 figures, a list of literature from 63 sources and 4 applications.

Key words: profitability, operating activities, revenues, expenses, financial result, profitability ratio, financial analysis, financial planning, financial management.

Ensuring the efficiency of a manufacturing enterprise’s operations in conditions of economic turbulence requires the formation of effective mechanisms for improving the profitability of its operating activities, which generate the main cash flows to cover current obligations, finance investments, and ensure the sustainable development of the business entity. This issue becomes particularly relevant for food industry enterprises, specifically the brewing sector, which is characterized by significant dependence on raw material quality and the dynamic nature of consumer preferences. Therefore, the study of mechanisms for improving the profitability of an enterprise's operating activities is important from both theoretical and practical perspectives for developing informed managerial decisions aimed at ensuring sustainable growth of the enterprise's operating profit.

The purpose of the work is to investigate the theoretical foundations and develop practical recommendations for improving the profitability of the enterprise’s operating activities based on the materials of PJSC “Firma “Poltavpivo”.

The object of the study is the processes of formation and improvement of the profitability of the enterprise’s operating activities.

The subject of the study is the set of theoretical, methodological, and practical aspects of managing the profitability of operating activities at PJSC “Firma “Poltavpivo”.

The first chapter of the master’s thesis reveals the economic essence and significance of the profitability of the enterprise’s operating activities; systematizes the principles and features of managing the formation of operating profit in modern business conditions; and summarizes methodological approaches to assessing the profitability of the enterprise’s operating activities.

The second chapter of the master’s thesis provides an organizational and economic description and analyzes the main financial indicators of PJSC “Firma “Poltavpivo”; evaluates revenues, expenses, and financial results of the enterprise’s operating activities; and conducts a factor analysis of the profitability of operating activities.

The third chapter of the master’s thesis substantiates managerial decisions for improving the profitability of operating activities at PJSC “Firma “Poltavpivo”; carries out financial planning of the enterprise’s operating activities; and proposes measures for cost optimization and improving the efficiency of the enterprise’s operating activities.

The practical value of the master’s thesis lies in the possibility of using the proposed recommendations for making informed managerial decisions to improve the efficiency of the enterprise’s operating activities in the context of challenges and threats.

The results of the conducted research were presented at the II International Scientific and Practical Conference “European Science and Innovation Congress” on January 14-16, 2026 (Barcelona, Spain).

The information base for writing the master’s thesis consists of scientific articles, monographs, and textbooks devoted to highlighting the problems of improving the profitability of the enterprise’s operating activities, as well as the financial statements of PJSC “Firma “Poltavpivo”.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна сутність та значення прибутковості операційної діяльності підприємства	6
1.2. Принципи та особливості управління формуванням операційного прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання	11
1.3. Методичні підходи до оцінювання прибутковості операційної діяльності підприємства	19
Висновки до розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ФІРМА «ПОЛТАВПИВО»	28
2.1. Організаційно-економічна характеристика та аналіз основних фінансових показників діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»	28
2.2. Оцінювання динаміки та структури доходів, витрат і фінансових результатів операційної діяльності підприємства	37
2.3. Аналіз прибутковості операційної діяльності підприємства.....	43
Висновки до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА...51	
3.1. Фінансове планування операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»...51	
3.2. Розроблення заходів щодо оптимізації витрат та підвищення ефективності операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»	57
Висновки до розділу 3.....	65
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	76

				МР 601-ЕФ 12176626
	П. І. Б.	Підпис	Дата	
<i>Розроб.</i>	<i>Бура Я.А.</i>			Напрями підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства (на матеріалах ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»)
<i>Перевір.</i>	<i>Онищенко С.В.</i>			
<i>Н. Контр.</i>	<i>Науменко О.А.</i>			
<i>Затверд.</i>	<i>Свистун Л.А.</i>			
				Літ. Арк. Акрушів 3 76 Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

ВСТУП

Сучасні умови функціонування підприємств характеризуються підвищеним рівнем економічної нестабільності, що суттєво ускладнює процес формування позитивних фінансових результатів. В умовах макроекономічної невизначеності особливої актуальності набуває проблема забезпечення ефективності операційної діяльності, яка є основним джерелом формування прибутку підприємства та фінансовою основою його сталого розвитку. Для вітчизняних підприємств, що функціонують в умовах воєнних викликів, порушення логістичних ланцюгів, коливань платоспроможного попиту та зростання виробничих витрат, питання підвищення ефективності операційної діяльності та оптимізації фінансових результатів набуває особливої ваги.

Управління прибутковістю операційної діяльності потребує впровадження науково обґрунтованих підходів до планування доходів і витрат, оцінювання впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, а також прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності використання ресурсів. Необхідність пошуку та реалізації резервів зростання операційного прибутку зумовлює потребу в комплексному аналізі фінансових результатів, застосуванні сучасних методів фінансового планування та контролю, а також адаптації управлінських інструментів до динамічних умов господарювання.

Метою магістерської роботи є дослідження теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства на матеріалах ПрАТ «Фірма «Полтавпиво».

Для досягнення доставленої мети було визначено наступні завдання:

- розкрити економічну сутність та значення прибутковості операційної діяльності підприємства;
- схарактеризувати особливості управління та методичні підходи до оцінювання прибутковості операційної діяльності підприємства;

- надати загальну характеристику та проаналізувати основні фінансові показники діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»;
- здійснити оцінювання динаміки та структури доходів, витрат і фінансових результатів операційної діяльності підприємства;
- провести факторний аналіз прибутковості операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»;
- удосконалити підходи до фінансового планування операційної діяльності підприємства;
- обґрунтувати заходи щодо оптимізації витрат та підвищення ефективності операційної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процеси формування й підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів управління прибутковістю операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво».

Інформаційною базою магістерської роботи є наукові статті, монографії, навчальні посібники, присвячені висвітленню проблем підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства, а також фінансова звітність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво».

Робота має практичну цінність, оскільки запропоновані заходи можуть бути застосовані на підприємствах для прийняття обґрунтованих управлінських рішень з підвищення ефективності їх операційної діяльності в умовах викликів і загроз.

Магістерська робота була підготовлена на основі відкритих даних, а також фінансової звітності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» й складається зі вступу, основної частини (трьох розділів), висновків та додатків. Отримані результати пройшли апробацію на II Міжнародній науково-практичній конференції «European Science and Innovation Congress» (м. Барселона, Іспанія, 14-16 січня 2026 р., тема доповіді: «Підвищення прибутковості операційної діяльності підприємств як чинник зміцнення фінансової безпеки держави»).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та значення прибутковості операційної діяльності підприємства

Операційна діяльність становить фундаментальну основу функціонування підприємства. Вона пов'язана з виробництвом і реалізацією продукції, виконанням робіт або наданням послуг, які є головною метою створення суб'єкта господарювання та забезпечують основну частку доходів [1].

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», операційна діяльність визначається як основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю [2]. Таке визначення підкреслює домінуючий характер операційних процесів у загальній структурі господарської активності та відображає їх пріоритетність у формуванні вартості підприємства. Саме якість управління операційною діяльністю визначає можливості формування економічних передумов суспільного розвитку та стимулювання підприємницької активності [3].

Операційний прибуток формується як різниця між доходами від операційної діяльності та всіма операційними витратами, включаючи собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати [2]. Саме цей показник відображає результативність основної діяльності підприємства без урахування впливу фінансових операцій та надзвичайних подій, що робить його ключовим індикатором для оцінювання виробничо-комерційної ефективності.

Як економічна категорія, прибутковість відображає здатність підприємства генерувати додаткову вартість у процесі трансформації ресурсів

у готову продукцію та її реалізації на ринку [4–6]. Вона характеризує ефективність використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, залучених до операційного процесу, та виступає індикатором конкурентоспроможності бізнес-моделі підприємства.

Прибутковість операційної діяльності правомірно розглядається як базова характеристика фінансової результативності та ефективності управління ресурсами підприємства [7].

Спіфанова І.Ю. та Гуменюк В.С. [8] трактують прибутковість як економічну категорію, яка відображає здатність підприємства генерувати фінансовий результат від усіх видів діяльності, узагальнюючи різні підходи в літературі та підкреслюючи важливість систематизації цих підходів для подальшої оцінки ефективності діяльності.

Кваско А. В. і Шендерівська Л. П. [9], розглядаючи операційну діяльність, пов'язують ефективність цього виду діяльності з результативністю використаних ресурсів та отриманим фінансовим результатом, що включає прибутковість як один із ключових елементів оцінки операційної результативності підприємства.

Стригуль Л.С., Тур Г.Є. та Нгуєн Т.М.Х. [10] у своєму теоретичному огляді підкреслюють, що прибутковість операційної діяльності є основою економічної ефективності підприємства, оскільки вона відображає кінцевий корисний ефект від застосування ресурсів і праці, і саме через це її показники використовуються для об'єктивної оцінки результативності діяльності та прийняття управлінських рішень.

З математичної точки зору прибутковість операційної діяльності визначається як співвідношення фінансового результату, отриманого від основної діяльності, до інвестованих або використаних для його досягнення ресурсів (активів, витрат, обсягу продажів) [11, 12]. Тобто прибутковість операційної діяльності являє собою не просто абсолютну величину отриманого операційного прибутку, а відображає його відносний показник, що

характеризує ступінь ефективності використання ресурсів у процесі основного (операційного) циклу діяльності.

На макрорівні прибутковість операційної діяльності підприємства вважається індикатором загального економічного стану галузі та економіки країни, оскільки прибуткові підприємства формують податкову базу, створюють робочі місця та забезпечують інвестиційну активність.

Значення прибутковості операційної діяльності для підприємства є багатоаспектним (рис. 1.1). На мікрорівні прибутковість операційної діяльності підприємства є барометром ефективності використання його активів, управління витратами та цінової політики. Високий рівень прибутковості свідчить про оптимальність виробничих процесів, раціональність структури капіталу та конкурентні переваги продукції/послуг.

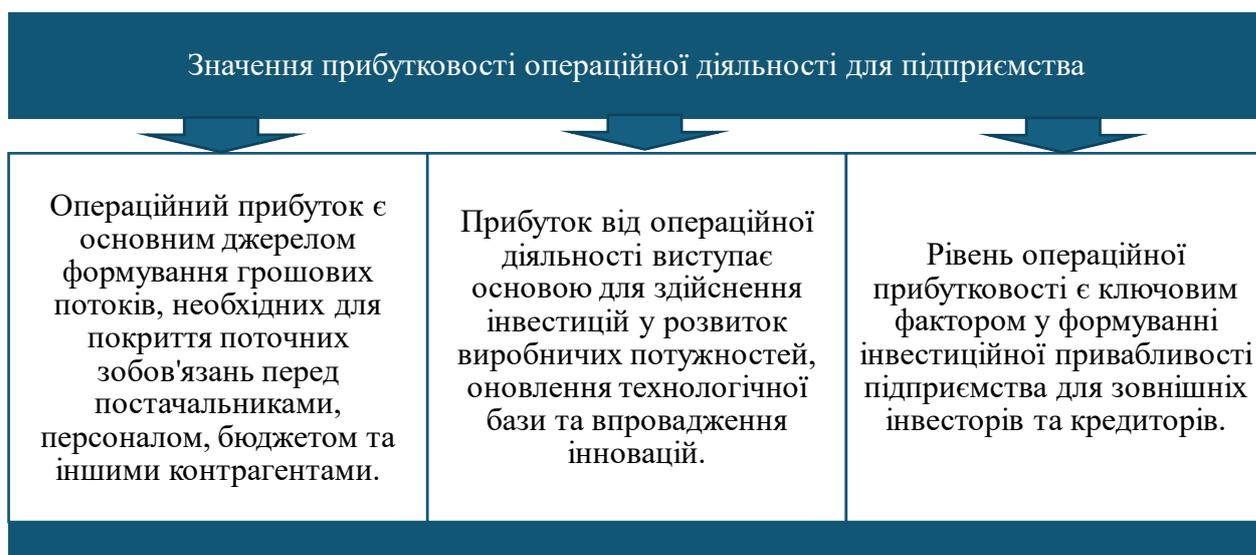

Рис. 1.1. Значення прибутковості операційної діяльності підприємства

Стабільне генерування операційного прибутку забезпечує фінансову автономію підприємства та знижує його залежність від зовнішніх джерел фінансування. Підприємства, які демонструють високу операційну прибутковість, мають більші можливості для самофінансування капітальних

вкладень, що забезпечує їхню довгострокову конкурентоспроможність та адаптивність до змін ринкового середовища [13].

З позиції управління підприємством прибутковість операційної діяльності є орієнтиром для формування цінової політики, вибору виробничої стратегії, оптимізації витрат і планування обсягів діяльності. Вона дозволяє оцінити ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а також виявити внутрішні резерви зростання результативності. У цьому контексті прибутковість операційної діяльності виконує функцію індикатора якості управлінських рішень та рівня операційної ефективності підприємства [14]. Високі показники рентабельності операційної діяльності свідчать про ефективність управління операційними процесами та підвищують довіру стейкхолдерів до бізнесу, що полегшує доступ до зовнішнього фінансування на вигідних умовах.

Особливого значення прибутковість операційної діяльності набуває для підприємств виробничої сфери, де структура витрат є складною, а частка постійних витрат – значною. Для таких підприємств навіть незначні зміни в обсягах виробництва, собівартості продукції або цінах реалізації можуть істотно впливати на рівень операційного прибутку [15]. У зв'язку з цим аналіз і управління прибутковістю операційної діяльності стають необхідним елементом фінансового менеджменту, спрямованого на забезпечення стабільності та конкурентоспроможності підприємства.

В умовах макроекономічної нестабільності, зростання виробничих витрат, порушення логістичних ланцюгів і коливань платоспроможного попиту прибутковість операційної діяльності набуває стратегічного значення, визначаючи здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища, підтримувати фінансову рівновагу та забезпечувати самофінансування. Стійка операційна прибутковість створює передумови для інвестиційної активності, модернізації виробництва та підвищення технологічного рівня підприємства.

Функціонування підприємств в умовах воєнного стану створює специфічне середовище формування операційної прибутковості, яке характеризується поєднанням традиційних економічних факторів із новими викликами безпекового та геополітичного характеру [16]. Детермінанти операційної прибутковості підприємств систематизовано в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Систематизація детермінант операційної прибутковості підприємств в умовах воєнного стану та економічної нестабільності

Група факторів	Традиційні економічні детермінанти	Безпекові та геополітичні детермінанти
Вартісні	Інфляція, зростання цін на ресурси, девальвація валюти, підвищення заробітних плат	Зростання вартості енергоносіїв через енергокризу, витрати на безпеку та страхування воєнних ризиків
Ресурсні	Дефіцит кваліфікованих кадрів, обмежений доступ до фінансування, високі відсоткові ставки	Масова міграція, мобілізація персоналу, руйнування виробничих потужностей
Ринкові	Падіння купівельної спроможності, зміна споживчих переваг, зростання дебіторської заборгованості	Втрата ринків збуту на окупованих територіях, скорочення внутрішнього попиту через воєнні дії
Операційні	Транспортні витрати, управління запасами, оптимізація виробничих процесів	Перебої в енергопостачанні, руйнування логістичної інфраструктури, вимушені простої виробництва
Регуляторні	Податкове навантаження, галузеве регулювання, ліцензування, трудове законодавство	Воєнний стан, військовий збір, мобілізаційні вимоги, обмеження на експорт окремих товарів
Зовнішнь-економічні	Міжнародна конкуренція, валютні ризики, митне регулювання	Втрата експортних ринків, порушення міжнародних ланцюгів постачання, санкційні обмеження
Інфраструктурні	Стан транспортної мережі, якість комунікацій, доступність послуг	Руйнування транспортної інфраструктури, втрата морських портів, необхідність релокації бізнесу
Компенсуючі можливості	Технологічна модернізація, диверсифікація, цифрова трансформація	Державна підтримка, міжнародна допомога, доступ до ринків ЄС

Джерело: складено автором за даними [17-25]

В умовах подвійного тиску на операційну прибутковість традиційних факторів та викликів воєнного стану важливого значення набувають компенсуючі можливості у вигляді державної підтримки, міжнародної

допомоги та доступу до європейських ринків, що створюють потенціал для адаптації бізнесу та відновлення прибутковості операційної діяльності навіть в умовах воєнного стану.

Управління операційною діяльністю підприємства перебуває у тісному взаємозв'язку з фінансовим менеджментом, оскільки саме результати операційних процесів формують основу фінансових потоків, структуру витрат і рівень прибутковості підприємства [4, 5]. Фінансові рішення щодо планування, розподілу та контролю ресурсів, своєю чергою, визначають можливості оптимізації операційних процесів, забезпечення їх безперервності та підвищення ефективності використання капіталу. Таким чином, узгодженість операційного й фінансового менеджменту виступає необхідною умовою досягнення стабільних фінансових результатів і зростання операційної прибутковості підприємства.

1.2. Принципи та особливості управління формуванням операційного прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання

Управління формуванням операційного прибутку становить основу системи фінансового менеджменту підприємства й спрямоване на оптимізацію співвідношення доходів і витрат операційної діяльності з метою максимізації фінансових результатів [26]. Ефективність управління операційним прибутком визначається дотриманням комплексу принципів та застосуванням відповідних методів, які мають враховувати як фундаментальні закономірності формування прибутку, так і специфіку сучасного бізнес-середовища.

Система управління операційним прибутком ґрунтується на фундаментальних принципах фінансового менеджменту, які забезпечують її цілісність і результативність та представлені на рис. 1.2. Одним із основних є принцип стратегічної орієнтованості, який передбачає узгодження цілей управління операційним прибутком із довгостроковою стратегією розвитку підприємства.

Рис. 1.2. Принципи управління операційним прибутком підприємства
Джерело: складено автором за даними [26, 27]

Прийняття тактичних рішень щодо оптимізації операційних витрат чи ціноутворення має здійснюватися з урахуванням їхнього впливу на конкурентні позиції підприємства та його стратегічні перспективи. Орієнтація виключно на короткострокову максимізацію прибутку без врахування довгострокових наслідків може призвести до підриву ринкових позицій та втрати конкурентних переваг суб'єкта господарювання [26].

Підвищення операційного прибутку часто супроводжується зростанням підприємницьких ризиків, тому згідно з принципом оптимізації співвідношення прибутковості та ризику управлінські рішення мають забезпечувати раціональний баланс між прагненням до максимізації прибутку та прийнятним рівнем операційних ризиків, пов'язаних зі структурою витрат, зміною ринкового попиту та конкурентним тиском.

Попри зростання рівня економічної невизначеності важливе значення має принцип плановості, який полягає у необхідності визначення цільових параметрів операційного прибутку на основі комплексного фінансового планування. Планування прибутку має здійснюватися у взаємозв'язку з

плануванням обсягів реалізації, операційних витрат, інвестиційних потреб та фінансування, забезпечуючи збалансованість усіх аспектів діяльності підприємства. При цьому, відповідно до принципу системності та комплексності, операційний прибуток має розглядатися як результату взаємодії множини факторів – обсягу реалізації, цінової політики, структури витрат, ефективності використання ресурсів, якості продукції. Відповідно до цього управління формуванням операційного прибутку підприємства має охоплювати всі ланки операційного процесу – від закупівлі сировини до реалізації готової продукції, забезпечуючи координацію зусиль усіх функціональних підрозділів підприємства [27]. Разом із цим механізми управління прибутком в умовах зовнішніх викликів і загроз мають бути достатньо гнучкими для швидкої адаптації операційних процесів до нових умов господарювання.

Класичний інструментарій управління операційним прибутком включає комплекс методів, представлених на рис. 1.3 й апробованих багаторічною практикою фінансового менеджменту.

Одним із найпоширеніших методів управління формуванням операційного прибутку підприємства є CVP-аналіз (Cost-Volume-Profit), що ґрунтується на дослідженні взаємозв'язку між витратами, обсягом реалізації та прибутком підприємства. Цей метод дозволяє визначити точку беззбитковості, запас фінансової міцності, цільовий обсяг продажів для досягнення планового прибутку. CVP-аналіз передбачає поділ операційних витрат на постійні та змінні, що забезпечує можливість прогнозування фінансових результатів при різних сценаріях обсягів діяльності. Ключовими показниками CVP-аналізу є маржинальний прибуток та коефіцієнт маржинального прибутку, які відображають внесок кожної одиниці реалізованої продукції у покриття постійних витрат та формування прибутку [3].

Традиційно прибутковість операційної діяльності тісно пов'язана з концепцією операційного важеля, який відображає чутливість операційного прибутку до змін обсягів реалізації продукції.

Рис.1.3. Методи управління операційним прибутком підприємства
Джерело: складено автором за даними [1, 3-5, 31-33]

Високий операційний важіль, зумовлений значною часткою постійних витрат, створює потенціал для швидкого зростання прибутковості при збільшенні обсягів продажів, проте одночасно посилює вразливість підприємства до спаду попиту. Управління операційним важелем передбачає оптимізацію співвідношення постійних і змінних витрат відповідно до характеру ринкового середовища та стратегічних цілей підприємства [5].

Перевага використання методу функціонально-вартісний аналіз (Activity-Based Costing, ABC) при плануванні операційного прибутку полягає

у можливості виявити види діяльності та продукції, що генерують найбільшу додану вартість, та ідентифікувати резерви підвищення прибутковості через оптимізацію бізнес-процесів.

Специфіка таргет-костингу, на відміну від традиційного підходу «витрати + прибуток = ціна», полягає у використанні формули «ціна – цільовий прибуток = допустимі витрати», що дозволяє підприємству адаптувати виробничі процеси до вимог ринку.

Важливим методом управління операційним прибутком підприємства є бюджетування, адже система бюджетів продажів, виробництва, прямих матеріальних витрат, прямих трудових витрат, загальновиробничих витрат інтегрується у бюджет доходів та витрат, який визначає плановий операційний прибуток та служить базою для моніторингу відхилень фактичних результатів від планових показників.

Комплексне застосування описаних методів дозволяє здійснювати ефективно управління операційним прибутком підприємства. Утім, у сучасних умовах господарювання, що характеризуються високим рівнем невизначеності, існує необхідність істотної адаптації традиційних підходів до управління операційним прибутком до специфіки воєнного середовища. Для забезпечення цільових показників прибутковості під впливом зовнішніх викликів і загроз підприємства повинні постійно здійснювати оптимізацію структури операційних витрат, удосконалювати цінову політику, підвищувати ефективність використання виробничих потужностей та оборотного капіталу.

Аналіз динаміки рентабельності операційної діяльності підприємств України протягом 2021-2025 років (рис. 1.4) демонструє значне коливання фінансових результатів, зумовлену впливом воєнних дій та макроекономічної нестабільності. Якщо у 2021 році рівень рентабельності операційної діяльності всіх підприємств становив 12,6%, що відображало відновлення економіки після пандемії COVID-19, то у 2022 році спостерігалось різке падіння показника до 3,3% внаслідок початку широкомасштабної російської агресії.

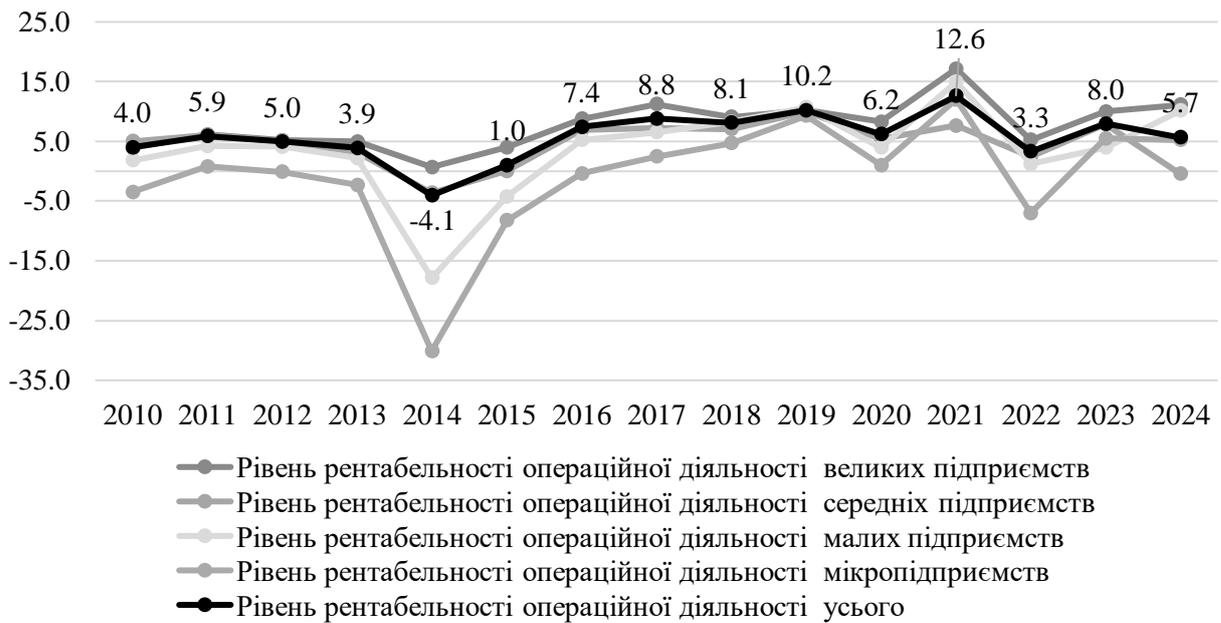

Рис. 1.4. Рентабельність операційної діяльності підприємств України протягом 2021-2025 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [33]

Особливо критичною ситуація виявилася для великих підприємств, рівень рентабельності яких у 2024 році скоротився до 3,7%, що свідчить про їхню вищу вразливість до воєнних шоків через капіталомісткість виробництва та залежність від стабільності логістичних ланцюгів. Натомість малі підприємства демонструють відносно вищу адаптивність: їхня рентабельність у 2024 році становила 9,0%, що підтверджує гіпотезу про більшу гнучкість малого бізнесу в умовах кризи.

Середні підприємства займають проміжну позицію з рівнем рентабельності 8,1% у 2018 році та подальшим коливанням показника. Загальна тенденція вказує на те, що операційна прибутковість вітчизняних підприємств залишається нестабільною та чутливою до зовнішніх шоків, що актуалізує необхідність розробки ефективних механізмів управління операційною прибутковістю з урахуванням специфіки воєнного часу.

Представлені дані підтверджують, що традиційні підходи до управління прибутковістю операційної діяльності потребують адаптації до реалій воєнного стану, коли детермінанти фінансових результатів виходять за межі

суто економічних факторів та включають безпекові, енергетичні та геополітичні виклики.

В умовах економічної невизначеності воєнного часу першочергового значення набувають принципи адаптивності, швидкого реагування, резервування та інші (рис. 1.5).

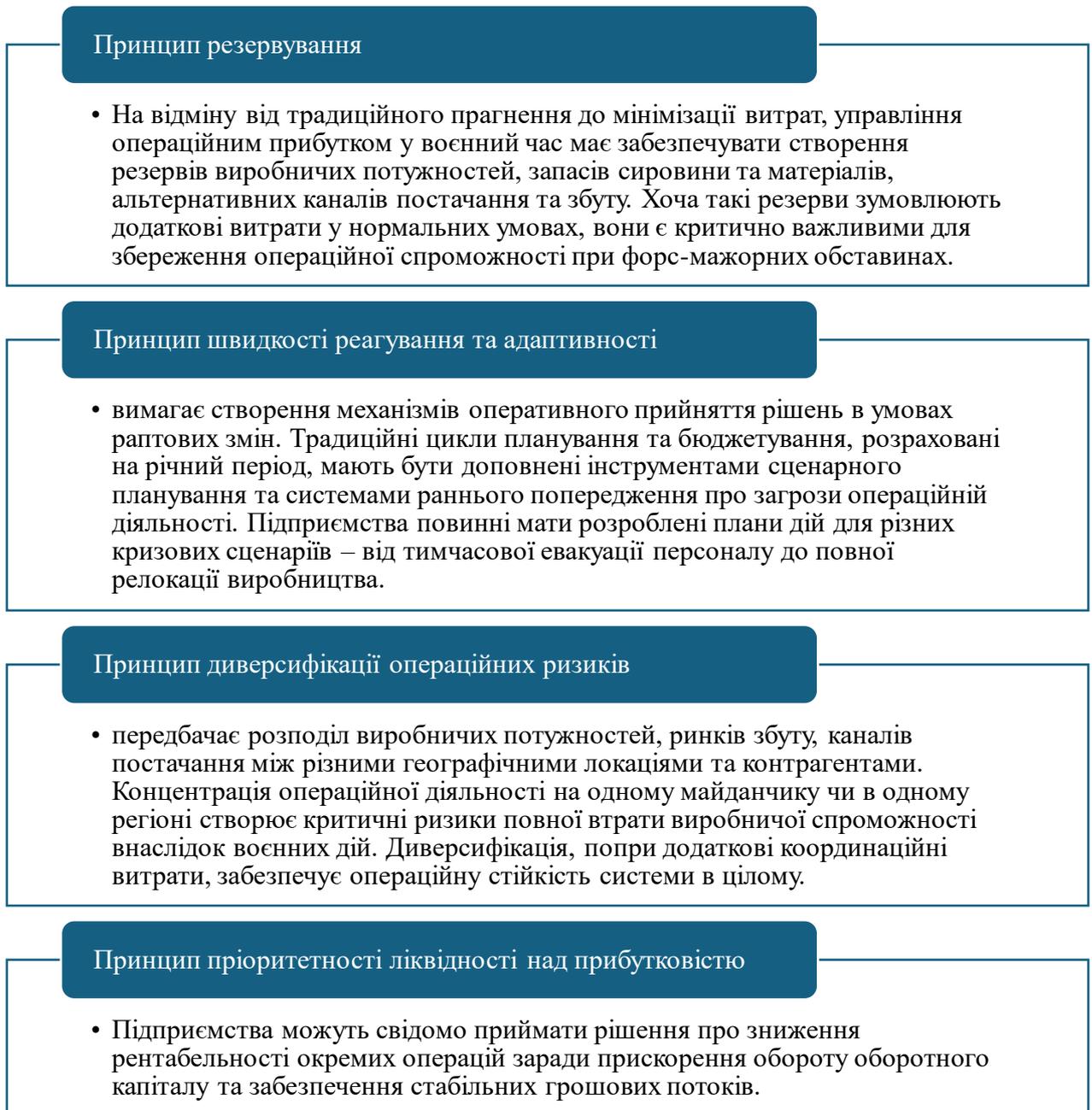

Рис. 1.5. Основні принципи управління формуванням операційного прибутку підприємства в умовах економічної невизначеності

Джерело: побудовано автором за даними [17, 26, 39, 44]

Також потребує модифікації традиційний інструментарій управління операційним прибутком для врахування специфіки воєнного середовища. Так, класична модель CVР-аналізу базується на припущенні про лінійність функцій витрат і доходів та стабільність зовнішніх умов. В умовах воєнного стану ці припущення порушуються, що вимагає використання стохастичних моделей CVР-аналізу з урахуванням ймовірнісних розподілів ключових параметрів. Доцільним є розрахунок точки беззбитковості для різних сценаріїв операційного середовища – оптимістичного, базового та песимістичного.

Обґрунтованим є застосування динамічного управління операційним важелем передбачає активне маневрування структурою витрат залежно від фази економічного циклу та безпекової ситуації. У періоди відносної стабільності підприємство може дозволити собі вищий операційний важіль, інвестуючи у підвищення автоматизації та зниження змінних витрат. Натомість у періоди загострення воєнної ситуації доцільним є зниження операційного важеля через аутсорсинг частини виробничих функцій та переведення постійних витрат у змінні, що підвищує гнучкість операційної моделі.

Інтегроване планування операційного прибутку та грошових потоків набуває особливого значення в умовах, коли фінансові результати за методом нарахування можуть істотно відрізнятись від реальних грошових надходжень [31]. Зростання дебіторської заборгованості через фінансові труднощі контрагентів, необхідність авансових платежів постачальникам, затримки у відшкодуванні ПДВ створюють розриви між обліковим прибутком та операційними грошовими потоками. Система управління має забезпечувати синхронізацію планування прибутку з плануванням ліквідності.

Впровадження систем раннього попередження та моніторингу загроз дозволяє оперативно коригувати параметри операційної діяльності при виникненні ризик-подій [34]. Моніторинг безпекової ситуації, стану енергопостачання, фінансового становища ключових контрагентів, ринкової кон'юнктури має здійснюватися у режимі реального часу з автоматичною

активацією антикризових протоколів при досягненні критичних порогових значень індикаторів [41].

Таким чином, управління формуванням операційного прибутку підприємства в сучасних умовах вимагає поєднання фундаментальних принципів фінансового менеджменту з новими підходами, адаптованими до реалій економічної невизначеності та безпекових викликів воєнного часу. Ефективність управління визначається здатністю системи забезпечувати не лише максимізацію поточного прибутку, а й стійкість операційної діяльності, збереження виробничого потенціалу та створення передумов для післявоєнного відновлення й розвитку підприємства.

1.3. Методичні підходи до оцінювання прибутковості операційної діяльності підприємства

Оцінювання прибутковості операційної діяльності є необхідною передумовою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері фінансового планування та стратегічного розвитку підприємства. Систематичний аналіз прибутковості операційної діяльності дозволяє ідентифікувати резерви підвищення ефективності господарювання, виявити проблемні зони у виробничо-комерційних процесах та розробити заходи щодо оптимізації фінансових результатів [1].

На відміну від абсолютного показника операційного прибутку (прибуток до сплати відсотків та податків – ЕВІТ), який лише дозволяє оцінити обсяг та динаміку отриманого фінансового результату від основної діяльності, прибутковість (виражена, як правило, через рентабельність) дозволяє порівнювати ефективність роботи різних підприємств, галузей або періодів, незалежно від їхнього масштабу.

Прибутковість операційної діяльності відображає скільки одиниць прибутку генерується на кожну одиницю використаних ресурсів (наприклад, активів або операційних витрат). Основна відмінність операційної

прибутковості від загальної (балансової) полягає в неврахуванні впливу ефективності фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

Методичний інструментарій оцінювання операційної прибутковості підприємства базується на системі взаємопов'язаних показників рентабельності (табл. 1.2), які характеризують ефективність операційної діяльності з різних позицій. Усі показники рентабельності мають спільну структуру: у чисельнику міститься величина певної форми прибутку, у знаменнику – база порівняння (витрати, ресурси або доходи).

Таблиця 1.2

Характеристика основних показників прибутковості операційної діяльності підприємства

Назва показника	Формула розрахунку й умовні позначення	Економічний зміст
Коефіцієнт валової рентабельності продажу (обороту) ($K_{ВРП}$)	$K_{РП} = ВП / ВР$, де ВП – валовий прибуток, тис. грн.; ВР – виручка від реалізації, тис. грн.	Показує скільки валового прибутку припадає на одиницю виручки від реалізації продукції в звітному періоді
Коефіцієнт операційної рентабельності продажу (обороту) ($K_{ОРП}$)	$K_{РП} = ОП / ВР$, де ОП – прибуток від операційної діяльності, тис. грн.; ВР – виручка від реалізації, тис. грн.	Показує скільки прибутку від операційної діяльності припадає на одиницю виручки від реалізації продукції в звітному періоді
Коефіцієнт рентабельності продукції ($K_{РП}$)	$K_{РП} = ВП / Соб$, де ВП – сума валового прибутку в звітному періоді, тис. грн.; Соб – собівартість реалізованої продукції в звітному періоді, тис. грн.	Показує скільки валового прибутку приносить 1 грн. собівартості виготовлення продукції
Коефіцієнт рентабельності операційних активів ($K_{РОА}$)	$K_{РОА} = ОП / Ао\ сер.$, де ОП – сума прибутку від операційної діяльності в звітн. періоді, тис. грн.; Ао сер. – середні операційні активи, тис. грн.	Показує, скільки прибутку від операційної діяльності припадає на одиницю операційних активів, які використовуються в звітному періоді
Коефіцієнт рентабельності операційних витрат ($K_{РОВ}$)	$K_{РОВ} = ОП / Вод$, де ОП – сума прибутку від операційної діяльності в звітному періоді, тис. грн.; Вод – загальна сума постійних і змінних операційних затрат (витрат) в звітному періоді, тис. грн.	Показує скільки прибутку від операційної діяльності припадає на одиницю сукупних витрат, понесених підприємством в звітному періоді

Джерело: складено автором за даними [1, 3-5, 31-33, 45]

Узагальнюючим відносним показником прибутковості операційної діяльності є коефіцієнт операційної рентабельності продажу (операційна маржа), який характеризує частку операційного прибутку в кожній гривні виручки та відображає ефективність управління операційними витратами [5]. Високий рівень операційної маржі свідчить про здатність підприємства контролювати собівартість продукції, адміністративні витрати та витрати на збут. Динаміка цього показника у часі вказує на зміну ефективності операційного менеджменту.

Ефективність виробничого процесу в цілому відображає коефіцієнт валової рентабельності продажу та коефіцієнт рентабельності продукції. Валова рентабельність продажів характеризує частку валового прибутку у виручці від реалізації й відображає ефективність виробничої діяльності та цінової політики підприємства, показуючи маржу між ціною реалізації та виробничою собівартістю продукції. Валова рентабельність є важливим індикатором конкурентної позиції підприємства на ринку [45].

Також важливим показником операційної прибутковості вважається рентабельність операційних витрат, яка розраховується як відношення операційного прибутку до суми всіх операційних витрат. Цей показник демонструє, скільки копійок операційного прибутку генерує кожна гривня понесених операційних витрат. Він безпосередньо відображає окупність операційних витрат та є базою для оцінки ефективності управління витратами.

Для аналізу ефективності використання активів, задіяних в операційній діяльності використовується показник рентабельності операційних активів, до яких включають необоротні виробничі активи та оборотні активи, безпосередньо пов'язані з виробничо-комерційною діяльністю. Цей показник характеризує прибутковість капіталу, інвестованого в операційну діяльність [32].

Оцінка операційної прибутковості має здійснюватися не лише в статичі, а й у динаміці для виявлення тенденцій та циклічності змін. Трендовий аналіз показників рентабельності дозволяє ідентифікувати стійкі тенденції покращення або погіршення операційної ефективності. Для цього доцільно використовувати

методи статистичного аналізу часових рядів, зокрема розрахунок середніх темпів зростання, побудову лінії тренду, виявлення сезонних коливань.

Динамічний аналіз операційної прибутковості дозволяє оцінити результативність управлінських заходів, спрямованих на оптимізацію операційної діяльності. Якщо після впровадження програми зниження витрат спостерігається стійке зростання рентабельності операційних продажів протягом декількох звітних періодів, це свідчить про ефективність реалізованих заходів.

Комплексна оцінка операційної прибутковості передбачає аналіз усієї системи показників у динаміці та у порівнянні з плановими значеннями і середньогалузевими нормативами.

Прийняття обґрунтованих організаційно-технічних та управлінських рішень передбачає ідентифікацію основних чинників, що визначають рівень прибутку підприємства, а також кількісну оцінку їх впливу. З цією метою важливим є факторний аналіз показників рентабельності, що дозволяє кількісно оцінити вплив окремих факторів (зокрема коливань цін на продукцію, зміни обсягів виробництва, трансформації асортиментної структури продукції, а також змін рівня й структури витрат) на динаміку операційної прибутковості [35].

Факторний аналіз валового прибутку доцільно розпочинати з визначення загальної величини його відхилення у звітному періоді порівняно з базовим, що дозволяє встановити сумарний результат впливу всіх чинників (формула 1.1).

$$\Delta ВП = ВП1 - ВП0 \quad (1.1)$$

Подальший аналіз передбачає поетапне розрахування внеску кожного фактора у зміну валового прибутку підприємства. Зокрема, оцінювання впливу змін відпускних цін на реалізовану продукцію здійснюється шляхом порівняння виручки за базовими та звітними цінами за незмінних обсягів виробництва (формула 1.2). Для проведення відповідних розрахунків необхідною є інформація щодо цін одиниці продукції та обсягів її виробництва у базовому і

звітному періодах, яку можна отримати з внутрішньої звітності підприємства або за результатами маркетингових досліджень відповідного ринку [36].

$$\Delta \text{ВП1} = \text{ВП1} - \text{ВП}_{1,0} \quad (1.2)$$

Вплив змін обсягів виробництва на величину прибутку визначається з використанням базової собівартості продукції, що дає змогу оцінити ефект кількісних змін без урахування цінових і структурних зрушень [37] (формула 1.3).

$$\Delta \text{ВП2} = \text{ВП0} * (\text{К1} - 1), \quad (1.3)$$

$$\text{де } \text{К1} = \frac{\text{С}_{1,0}}{\text{С}_0} \quad (1.4)$$

Окремо аналізується вплив змін у структурі продукції (формула 1.5), який відображає перерозподіл часток окремих видів продукції в загальному обсязі виробництва та його наслідки для фінансового результату [36].

$$\Delta \text{ВП3} = \text{ВП0} * (\text{К2} - \text{К1}), \quad (1.5)$$

$$\text{де } \text{К2} = \frac{\text{ЧД}_{1,0}}{\text{ЧД}_0} \quad (1.6)$$

Важливим елементом факторного аналізу операційної прибутковості є оцінювання впливу зниження собівартості продукції, що характеризує ефект економії витрат у результаті підвищення ефективності операційної діяльності.

$$\Delta \text{ВП4} = \text{С}_{1,0} - \text{С}_1 \quad (1.7)$$

Окрім цього, визначається вплив змін собівартості, зумовлених структурними зрушеннями у виробництві, які можуть як посилювати, так і нівелювати загальний ефект від оптимізації витрат [35].

$$\Delta \text{ВП5} = C_0 * K_2 - C_{1,0} \quad (1.8)$$

Сумарний вплив усіх розглянутих факторів на зміну валового прибутку, який одночасно може розглядатися як резерв його зростання, визначається шляхом агрегування результатів факторних розрахунків. У процесі факторного аналізу операційного прибутку доцільним є виділення чинників першого та другого рівнів із відповідною їх вартісною оцінкою. До факторів першого рівня, що формують операційний прибуток, належать валовий прибуток та операційні витрати. Фактори другого рівня представлені доходами та витратами, які безпосередньо визначають величину показників першого рівня та забезпечують детальніше розкриття механізму їх впливу на фінансовий результат підприємства.

Для підприємств, що виготовляють різні види продукції, додатково аналізується вплив структурних зрушень в асортименті продукції. Зміна структури на користь більш рентабельних видів продукції позитивно впливає на загальну операційну прибутковість, тоді як збільшення частки низькорентабельної продукції знижує фінансові результати.

Окрім вищеописаного методичного підходу для оцінювання прибутковості операційної діяльності широко використовується Модель DuPont. Система факторного аналізу рентабельності, розроблена компанією DuPont, дозволяє деталізувати вплив операційних факторів на показники прибутковості через систему мультиплікативних моделей. Для аналізу операційної прибутковості доцільно використовувати модифіковану модель DuPont [3]:

$$ROA_{\text{оп}} = \frac{\text{ОП}}{A_0} = \frac{\text{ОП}}{\text{ВР}} \times \frac{\text{ВР}}{A_0} \quad (1.9)$$

або

$$ROA_{\text{оп}} = ROS_{\text{оп}} \times K_{A_0}, \quad (1.10)$$

де ОП – величина операційного прибутку, тис. грн; A_0 – величина операційних активів, тис. грн; ВР – виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн; $ROS_{оп}$ – рентабельність продажів, грн/грн; K_{A_0} – коефіцієнт оборотності операційних активів, грн/грн.

Підприємство може підвищувати рентабельність операційних активів або через збільшення маржі прибутку, або через прискорення обороту активів, або шляхом оптимізації обох факторів одночасно. Подальша деталізація моделі DuPont дозволяє виділити вплив окремих елементів операційних витрат та структури активів [3]:

$$ROS_{оп} = \frac{ВП - ОВ}{ВР} = \frac{ВП}{ВР} - \frac{АВ}{ВР} - \frac{ЗВ}{ВР} \quad (1.11)$$

де ОВ – величина операційних витрат, тис.грн; АВ – величина адміністративних витрат, тис.грн; ЗВ – величина збутових витрат, тис.грн.

Така декомпозиція дозволяє виявити, які саме елементи операційних витрат чинять найбільший вплив на зниження операційної маржі та потребують першочергової оптимізації.

Отже, оцінювання прибутковості операційної діяльності виконує низку важливих функцій у системі управління підприємством, забезпечуючи інформаційну базу для діагностики фінансового стану підприємства й дозволяючи встановити, наскільки ефективною є основна діяльність господарюючого суб'єкта. Показники операційної прибутковості можна вважати основними індикаторами ефективності бізнесу для зовнішніх стейкхолдерів (інвесторів, кредиторів, постачальників). Високий рівень рентабельності операційної діяльності свідчить про ефективність бізнес-моделі підприємства, що підвищує його інвестиційну привабливість та полегшує доступ до зовнішнього фінансування.

Аналіз операційної прибутковості дозволяє здійснювати порівняльну оцінку ефективності діяльності підприємства з конкурентами або

середньогалузевими показниками. Відносні показники рентабельності нівелюють різницю в масштабах діяльності підприємств та забезпечують можливість об'єктивного зіставлення результативності різних господарюючих суб'єктів. Систематичне оцінювання операційної прибутковості створює основу для моніторингу ефективності управлінських рішень, оскільки динаміка показників рентабельності у часі відображає результативність стратегічних і тактичних заходів, спрямованих на оптимізацію виробничих процесів, зниження витрат, удосконалення асортиментної та цінової політики.

Висновки до розділу 1

У першому розділі магістерської роботи досліджено теоретичні засади управління прибутковістю операційної діяльності підприємства, визначено економічну сутність, значення та детермінанти формування операційного прибутку, розкрито принципи й особливості управління операційною прибутковістю, а також охарактеризовано методичні підходи до її оцінювання.

Встановлено, що прибутковість операційної діяльності є фундаментальною основою функціонування підприємства, відображаючи його здатність генерувати додаткову вартість у процесі виробництва та реалізації продукції. Операційний прибуток виступає основним джерелом формування грошових потоків для покриття поточних зобов'язань, фінансування інвестиційного розвитку та забезпечення сталого функціонування господарюючого суб'єкта. Особливого значення операційна прибутковість набуває для підприємств виробничої сфери, де структура витрат є складною, а частка постійних витрат – значною. Для таких підприємств навіть незначні зміни в обсягах виробництва, собівартості продукції або цінах реалізації можуть істотно впливати на рівень операційного прибутку.

Систематизовано детермінанти операційної прибутковості підприємств в умовах воєнного стану, які поєднують традиційні економічні фактори (інфляційні процеси, зростання вартості ресурсів, падіння ринкового попиту, дефіцит фінансування) та нові виклики безпекового і геополітичного характеру

(руйнування виробничих потужностей, енергетична нестабільність, масова трудова міграція, порушення логістичних ланцюгів). Встановлено, що функціонування вітчизняних підприємств характеризується подвійним тиском на операційну прибутковість, коли традиційні фактори посилюються воєнними детермінантами, створюючи складне мультифакторне середовище формування фінансових результатів.

Обґрунтовано, що управління формуванням операційного прибутку підприємства базується на комплексі фундаментальних принципів: стратегічної орієнтованості, системності та комплексності, плановості, оптимізації співвідношення прибутковості та ризику, гнучкості та адаптивності. В умовах воєнного стану традиційні принципи доповнюються специфічними вимогами: принципом надійності та резервування, швидкості реагування та антикризової адаптивності, диверсифікації операційних ризиків, пріоритетності ліквідності над прибутковістю у короткостроковому періоді. Доведено необхідність трансформації традиційних методів управління операційним прибутком (CVP-аналізу, управління операційним важелем, бюджетування) шляхом їх адаптації до умов високої невизначеності через впровадження сценарного планування, стохастичного моделювання та інтегрованого управління прибутком і грошовими потоками.

Охарактеризовано методичні підходи до оцінювання прибутковості операційної діяльності підприємства. Систематизовано систему показників рентабельності операційної діяльності, ключовими з яких є рентабельність операційних продажів, рентабельність операційних витрат, валова рентабельність продажів, рентабельність операційних активів та рентабельність виробничої собівартості. Обґрунтовано доцільність застосування комплексного підходу до оцінювання операційної прибутковості з поєднанням факторного аналізу, моделі DuPont, бенчмаркінгу та динамічного аналізу для отримання найбільш точних оцінок та об'єктивних результатів для ухвалення ефективних управлінських рішень щодо підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ФІРМА «ПОЛТАВПИВО»

2.1. Організаційно-економічна характеристика та аналіз основних фінансових показників діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Дослідження прибутковості операційної діяльності здійснюватиметься на матеріалах промислового підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» з огляду на його тривалий досвід функціонування на ринку пивоварної продукції України, стабільну присутність у регіональному сегменті та репрезентативність фінансово-економічних показників для аналізу операційної діяльності. Діяльність товариства поєднує виробничі, логістичні та збутові процеси, що дозволяє комплексно оцінити формування фінансових результатів, рівень прибутковості операційної діяльності та ефективність управлінських рішень у реальних умовах господарювання.

ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» здійснює господарську діяльність у сфері виробництва та реалізації пива й безалкогольних напоїв, що обумовлює високу ресурсомісткість операційних процесів, значну залежність фінансових результатів від витрат на сировину, енергоносії, логістику та збут. Тривалий період функціонування підприємства на ринку сприяв формуванню виробничих компетенцій, накопиченню управлінського досвіду та впровадженню стабільних технологічних рішень, які забезпечують поєднання традиційних рецептур із адаптацією до сучасних ринкових тенденцій [46]. Саме ці чинники визначають особливості формування операційного прибутку та рівень операційної прибутковості товариства.

Асортиментна політика ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» охоплює виробництво пива, безалкогольних напоїв, квасу та енергетичних напоїв [46], що дозволяє диверсифікувати операційні доходи та зменшувати ризики сезонних коливань попиту. Постійне оновлення товарної лінійки та

впровадження нових продуктів виступає важливим інструментом підтримки обсягів реалізації, водночас потребує додаткових операційних витрат на маркетинг, модернізацію виробництва та логістичне забезпечення, що безпосередньо впливає на показники операційної рентабельності.

Функціонування ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» відбувається в умовах високої конкурентної насиченості галузі пивоваріння, яка характеризується скороченням внутрішнього ринку та загостренням боротьби між національними та локальними виробниками. Згідно з аналітичними даними, ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» входить до десятки найбільших виробників пива та безалкогольних напоїв в Україні за обсягами реалізації, посідаючи дев'яту позицію у 2024 році [46]. Військові дії та їх економічні наслідки суттєво вплинули на галузь, зокрема через руйнування або зупинку виробничих потужностей окремих підприємств, зміну логістичних маршрутів та зростання собівартості продукції. За таких умов операційна прибутковість підприємства дедалі більше залежить від гнучкості виробничих процесів, ефективності витратного менеджменту та здатності швидко адаптуватися до змін ринкового середовища.

Особливістю операційної діяльності підприємства є орієнтація переважно на внутрішній ринок (географія реалізації охоплює близько 20 областей України), який формує основну частку доходів, водночас експортні поставки до країн Північної Америки та Європи виступають додатковим джерелом валютних надходжень. Збутова діяльність організована через мережу дистриб'юторських компаній, які забезпечують реалізацію продукції через національні та локальні торговельні мережі, лінійний роздріб і сегмент HoReCa [46]. Така багатоканальна модель збуту підвищує обсяги операційних доходів, однак супроводжується зростанням витрат на логістику, зберігання та комерційні послуги, що потребує ефективного управління операційними витратами. Разом із тим ускладнення логістики, зростання вартості транспортування та обмеження інфраструктурних можливостей підвищують навантаження на операційні витрати, що актуалізує питання управління операційною ефективністю.

Умови функціонування ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» супроводжуються впливом значних ризиків, серед яких ключовими є невизначеність воєнного стану, податкові та регуляторні зміни, коливання валютного курсу, зростання цін на енергоресурси та сировину, а також зниження платоспроможного попиту населення. Водночас чітко сегментована цільова аудиторія, поєднання роздрібних і корпоративних споживачів та орієнтація на оптимальне співвідношення ціни й якості створюють умови для стабілізації операційних доходів.

Таким чином, специфіка операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», зумовлена галузевими особливостями, конкурентним середовищем і макроекономічними викликами, які безпосередньо визначають рівень його операційної прибутковості. Для оцінювання фінансового стану підприємства доцільно провести аналіз складу, структури та динаміки його активів та пасивів з використанням вертикального та горизонтального аналізу у табл. 2.1.

За результатами аналізу активів і пасивів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022–2024 рр. встановлено стабільне зростання обсягу майна підприємства (рис. 2.1). Загальна вартість активів збільшилася з 414,4 млн грн у 2022 році до 569,9 млн грн у 2024 році, тобто майже на 38 %, що свідчить про розширення масштабів діяльності та накопичення фінансово-економічного потенціалу. При цьому темпи зростання у 2024 році дещо сповільнилися порівняно з попереднім роком, однак залишалися позитивними.

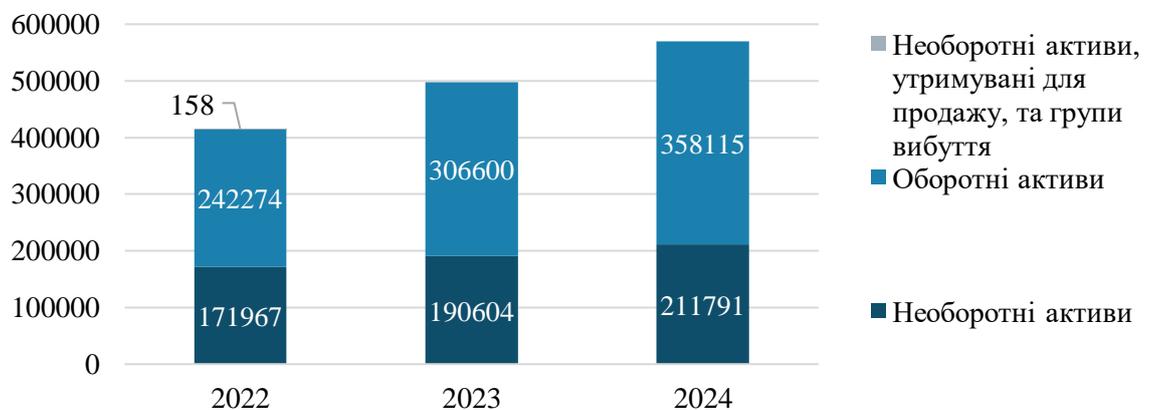

Рис. 2.1. Структурна динаміка активів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» протягом 2022-2024 рр.

Таблиця 2.1

Аналіз активів та пасивів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022-2024 роки

Складові активів/пасивів	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відхилення (+,-) 2023/2022		Темп зростання 2023/2022, %	Відхилення (+,-) 2024/2023		Темп зростання 2024/2023, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	в сумі, тис. грн.	В питомій вазі, %		в сумі, тис. грн.	В питомій вазі, %	
1. Необоротні активи	171967	41,50	190604	38,34	211791	37,16	18637	-3,16	110,84	21187	-1,17	111,12
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи	171476	41,38	190602	38,33	211789	37,16	19126	-3,04	111,15	21187	-1,17	111,12
1.2. Довгострокові фінансові інвестиції	2	0,00	2	0,00	2	0,00	0	0,00	100,00	0	0,00	100,00
2. Оборотні активи	242274	58,46	306600	61,66	358115	62,84	64326	3,20	126,55	51515	1,17	116,80
2.1. Запаси	75068	18,11	83986	16,89	95765	16,80	8918	-1,22	111,88	11779	-0,09	114,02
2.2. Дебіторська заборгованість	61660	14,88	67846	13,65	38036	6,67	6186	-1,23	110,03	-29810	-6,97	56,06
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти	104232	25,15	153978	30,97	224097	39,32	49746	5,82	147,73	70119	8,35	145,54
2.4. Витрати майбутніх періодів	95	0,02	100	0,02	91	0,02	5	0,00	105,26	-9	0,00	91,00
2.5. Інші обор. активи	1219	0,29	690	0,14	126	0,02	-529	-0,16	56,60	-564	-0,12	18,26
3. Необоротні активи, утримувані для продажу	158	0,04	0	0,00	0	0,00	-158	-0,04	0,00	0	0,00	0
Всього майна	414399	100,00	497204	100,00	569906	100,00	82805	0,00	119,98	72702	0,00	114,62
1. Власний капітал	361962	87,35	446864	89,88	506885	88,94	84902	2,53	140,04	60021	-0,93	13,43
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	11667	2,82	12660	2,55	13900	2,44	993	-0,27	119,14	1240	-0,11	9,79
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	40770	9,84	37680	7,58	49121	8,62	-3090	-2,26	120,48	11441	1,04	30,36
3.1. Кредиторська заборгованість	28880	6,97	25510	5,13	35435	6,22	-3370	-1,84	122,70	9925	1,09	38,91
3.2. Інші поточні зобов'язання	11890	2,87	12170	2,45	13686	2,40	280	-0,42	115,11	1516	-0,05	12,46
Всього капіталу	414399	100	497204	100	569906	100	82805	0,00	137,53	72702	0,00	14,62

Структура активів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» характеризується домінуванням оборотних коштів, частка яких зросла з 58,5 % до 62,8 % за аналізований період. Вирішальний вплив на цю тенденцію мало суттєве збільшення грошових коштів та їх еквівалентів, питома вага яких зросла з 25,2 % у 2022 р. до 39,3 % у 2024 р., що вказує на посилення ліквідності та платоспроможності підприємства. Водночас відбулося скорочення дебіторської заборгованості, частка якої зменшилася майже вдвічі, що свідчить про підвищення ефективності управління розрахунками з контрагентами. Необоротні активи зростали помірними темпами, а їх частка скоротилася з 41,5 % до 37,2 %, що відображає випереджальне зростання оборотних активів.

У пасивах підприємства протягом 2022–2024 рр. переважав власний капітал, частка якого стабільно перевищувала 88 % і у 2024 р. становила близько 89 % (рис. 2.2). Це свідчить про високий рівень фінансової незалежності та низьку залежність від позикових ресурсів.

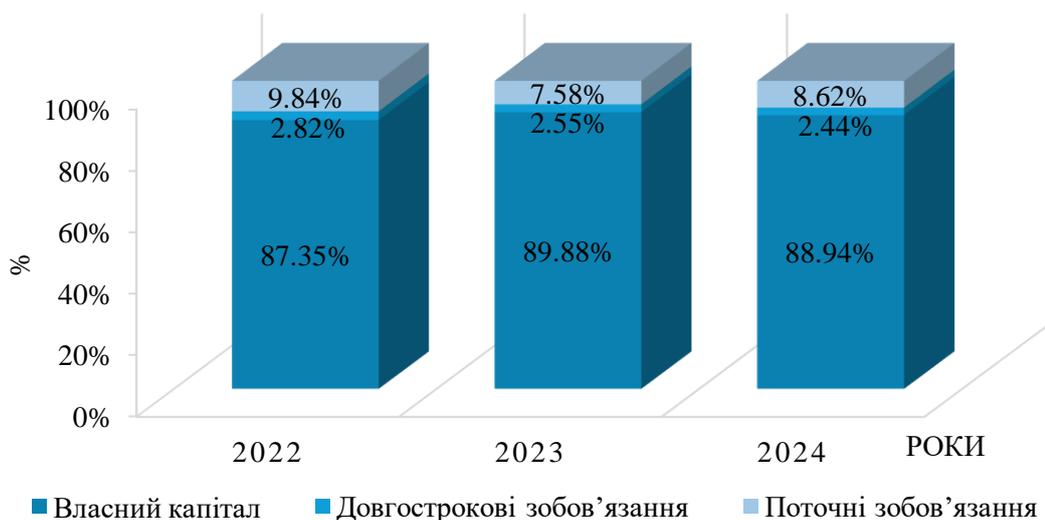

Рис. 2.2. Структура пасивів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022-2024 рр.

Зобов'язання формували незначну частину джерел фінансування активів, при цьому їх структура залишалася відносно стабільною. Загалом сформована структура активів і пасивів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» безпосередньо впливає на ліквідність та платоспроможність підприємства, основні показники яких наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у
2022-2024 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абсолютне відхилення		Темп зростання, %	
				2023-2022	2024-2023	2023-2022	2024-2023
Показники ліквідності							
Власний оборотний капітал	201662	268920	308994	67258	40074	133,35	114,90
Загальний коефіцієнт ліквідності	5,95	8,14	7,29	2,19	-0,85	136,84	89,60
Коефіцієнт поточної ліквідності	4,34	6,20	5,63	1,86	-0,56	142,75	90,91
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,56	4,09	4,56	1,53	0,48	159,84	111,64
Коефіцієнт ліквідності запасів	1,61	1,94	1,66	0,33	-0,28	120,87	85,40
Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості	1,78	2,11	1,07	0,33	-1,04	118,26	50,77
Показники платоспроможності							
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,83	0,88	0,86	0,05	-0,01	105,44	98,37
Коефіцієнт загальної платоспроможності	7,90	9,88	9,04	1,97	-0,83	124,98	91,56
Коефіцієнт фінансового лівериджу	0,03	0,03	0,03	0,00	0,00	87,89	96,79
Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторської заборгованості	0,07	0,05	0,07	-0,02	0,02	72,70	131,21
Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами	0,52	0,57	0,58	0,05	0,01	109,25	101,52

Результати аналізу показників ліквідності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022–2024 рр. свідчать про високий рівень здатності підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання. Власний оборотний капітал протягом досліджуваного періоду суттєво зріс – з 201,7 млн грн у 2022 році до 309,0 млн грн у 2024 році, що підтверджує наявність достатнього внутрішнього фінансового ресурсу для забезпечення операційної діяльності. Загальний і поточний коефіцієнти ліквідності у всі роки значно перевищували нормативні значення, хоча у 2024 році спостерігалось їх незначне зниження порівняно з 2023 роком, що пояснюється змінами у структурі оборотних активів.

Виявлено стійку позитивну динаміку до зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» з 2,56 грн/грн у 2022 році до 4,56 грн/грн у 2024 році, що відображає зростання обсягу найбільш ліквідних активів і підвищення миттєвої платоспроможності підприємства. Водночас значення коефіцієнтів ліквідності запасів і дебіторської заборгованості у 2024 році знизилися, що узгоджується зі скороченням частки дебіторської заборгованості в активах та свідчить про переорієнтацію структури оборотних коштів у бік грошових ресурсів.

Показники платоспроможності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» підтверджують здатність підприємства своєчасно погашати свої зобов'язання. Так, коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами залишався на високому рівні (понад 0,85 грн/грн), а коефіцієнт загальної платоспроможності у 2024 році перевищував 9 грн/грн, що вказує на значне перевищення активів над зобов'язаннями. Низьке значення фінансового лівериджу протягом усього періоду свідчить про мінімальну залежність підприємства від позикового капіталу. Загалом отримані результати дозволяють зробити висновок про високу ліквідність і платоспроможність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», що створює надійну фінансову основу для стабільного здійснення операційної діяльності та формування її прибутковості.

Важливими показниками фінансового стану підприємства є показники фінансової стійкості, результати розрахунків наведено в таблиці 2.3. Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022–2024 рр. свідчить про збереження високого рівня довгострокової фінансової стабільності підприємства впродовж усього досліджуваного періоду. Обсяг власних коштів, задіяних в обороті, зріс з 190,0 млн грн у 2022 році до 295,1 млн грн у 2024 році, що відображає посилення внутрішньої фінансової бази та здатність підприємства забезпечувати операційну діяльність за рахунок власних ресурсів.

Коефіцієнти фінансової стійкості та автономії у всі роки перебували на високому рівні та у 2024 році становили відповідно 0,91 грн/грн та

0,89 грн/грн, що підтверджує переважання власного капіталу в структурі джерел фінансування та низьку залежність від зовнішніх залучених коштів. Незначне зниження цих показників у 2024 році порівняно з 2023 роком не має критичного характеру та пояснюється помірним зростанням зобов'язань на фоні загального розширення активів.

Таблиця 2.3

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022-2024 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2023- 2022	Відхилення 2024- 2023	Темп зростання %	
						2023/ 2022	2024/ 2023
1. Наявність власних коштів в обороті	189995	256260	295094	66265	38834	134,88	115,15
2. Коефіцієнт фінансової стійкості(довгострокової фінансової незалежності)	0,90	0,92	0,91	0,02	-0,01	102,51	98,87
3. Коефіцієнт фінансової автономії(незалежності концентрації власного капіталу)	0,87	0,90	0,89	0,03	-0,01	102,90	98,96
4. Коефіцієнт фінансової залежності	1,14	1,11	1,12	-0,03	0,01	97,19	101,05
5. Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового лівериджу)	0,14	0,11	0,12	-0,03	0,01	77,76	110,37
6. Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,52	0,57	0,58	0,05	0,01	109,25	101,52
7. Коефіцієнт забезпеченості(покриття)запасів	2,53	3,05	3,08	0,52	0,03	120,56	100,99
8. Коефіцієнт заборгованості	0,13	0,10	0,11	-0,03	0,01	80,01	109,22
9. Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	6,90	8,88	8,04	1,97	-0,83	128,60	90,61

Показники фінансового ризику та фінансової залежності залишалися низькими, що свідчить про обмежене використання позикового капіталу та мінімальні ризики втрати платоспроможності. Коефіцієнт фінансового лівериджу у 2024 році становив 0,12 грн/грн, що вказує на безпечний рівень боргового навантаження. Водночас зростання коефіцієнта маневреності власного оборотного капіталу до 0,58 грн/грн засвідчує підвищення гнучкості у використанні власних фінансових ресурсів.

Коефіцієнт забезпеченості запасів у 2024 році перевищував 3,0 грн/грн, що свідчить про повне покриття запасів власними оборотними коштами та відсутність потреби в залученні короткострокових позик для фінансування операційної діяльності. Визначення типу фінансової стійкості ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»» проведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Класифікація типу фінансового стану ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»»

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2023/2022		Відхилення (+,-) 2024/2023	
				У сумі, тис. грн.	Темп зростання, %	У сумі, тис. грн.	Темп зростання, %
Загальна величина запасів	75068	83986	95765	8918	111,88	11779	114,02
Наявність власних коштів	189995	256260	295094	66265	134,88	38834	115,15
Наявність власних та довгострокових позикових коштів (робочий капітал)	201662	306600	308994	104938	152,04	2394	100,78
Наявність загальних коштів	201662	306600	308994	104938	152,04	2394	100,78
Фв=В-Зп	114927	172274	199329	57347	149,90	27055	115,70
Фвд=ВД-Зп	126594	222614	213229	96020	175,85	-9385	95,78
Фзк=ЗК-Зп	114927	172274	199329	57347	149,90	27055	115,70
Трикомпонентний показник фінансової стійкості $S(\Phi)=\{S1(\pm\Phiв), S2(\pm\Phiвд), S3(\pm\Phiзк)\}$	{1;1;1}	{1;1;1}	{1;1;1}	-	-	-	-

Аналіз отриманих результатів свідчить, що фінансовий стан ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»» у 2022-2024 рр. характеризувався абсолютною фінансовою стійкістю, що вказує на можливість підприємства повністю покривати потреби в запасах власними фінансовими ресурсами. Загалом сукупність показників фінансової стійкості підтверджує, що ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»» має надійне фінансове підґрунтя, характеризується високим рівнем автономії та низьким фінансовим ризиком, що створює сприятливі умови для стабільного функціонування й підвищення прибутковості операційної діяльності.

2.2. Оцінювання динаміки та структури доходів, витрат і фінансових результатів операційної діяльності підприємства

Для комплексного оцінювання ефективності функціонування ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» та прибутковості його операційної діяльності важливим є аналіз динаміки та структури доходів і витрат, що формують фінансові результати операційної діяльності. Динаміку проведення операцій формування і розподілу прибутку підприємства проаналізуємо в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз формування та розподілу прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення 2023-2022 рр.	Відхилення 2024-2023 рр.
1. Чистий дохід від реалізації(товарів, робіт, послуг)	664775	677951	745683	13176	67732
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	434744	466190	504696	31446	38506
3. Валовий прибуток	230031	211761	240987	-18270	29226
4. Інші операційні доходи	18996	26122	29513	7126	3391
5. Сумарні операційні доходи	683771	704073	775196	20302	71123
6. Адміністративні витрати	21602	22729	27566	1127	4837
7. Витрати на збут	66511	76488	88291	9977	11803
8. Інші операційні витрати	55119	28997	68908	-26122	39911
9. Сумарні операційні витрати	577976	594404	689461	16428	95057
10. Прибуток від операційної діяльності	105795	109669	85735	3874	-23934
11. Дохід від інвестиційної і фінансової діяльності	0	1456	0	1456	-1456
12. Втрати від інвестиційної і фінансової діяльності	2468	2613	1181	145	-1432
13. Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	103327	108512	84554	5185	-23958
14. Витрати з податку на прибуток	21870	24127	25601	2257	1474
15. Чистий фін. результат: прибуток	81457	84385	58953	2928	-25432
16. Інший сукупний дохід після оподаткування	0	0	0	0	0
17. Сукупний дохід	81457	84385	58953	2928	-25432

Аналіз формування та розподілу прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за період 2022–2024 рр. показує, що операційна діяльність генерує основну частину фінансового результату підприємства, водночас її ефективність зазнала коливань під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Так, чистий

дохід від реалізації поступово збільшувався з 664 775 тис. грн у 2022 році до 745 683 тис. грн у 2024 році, що свідчить про розширення обсягів продажів і стабілізацію позицій на ринку. Проте валовий прибуток у 2023 році знизився до 211 761 тис. грн, що на 18 270 тис. грн менше показника попереднього року, незважаючи на зростання доходів, що пояснюється збільшенням собівартості реалізованої продукції на 31 446 тис. грн (рис. 2.3). Така ситуація відображає підвищення витрат на виробництво унаслідок інфляційного тиску, подорожчання сировини та логістичних витрат у період військових та економічних потрясінь.

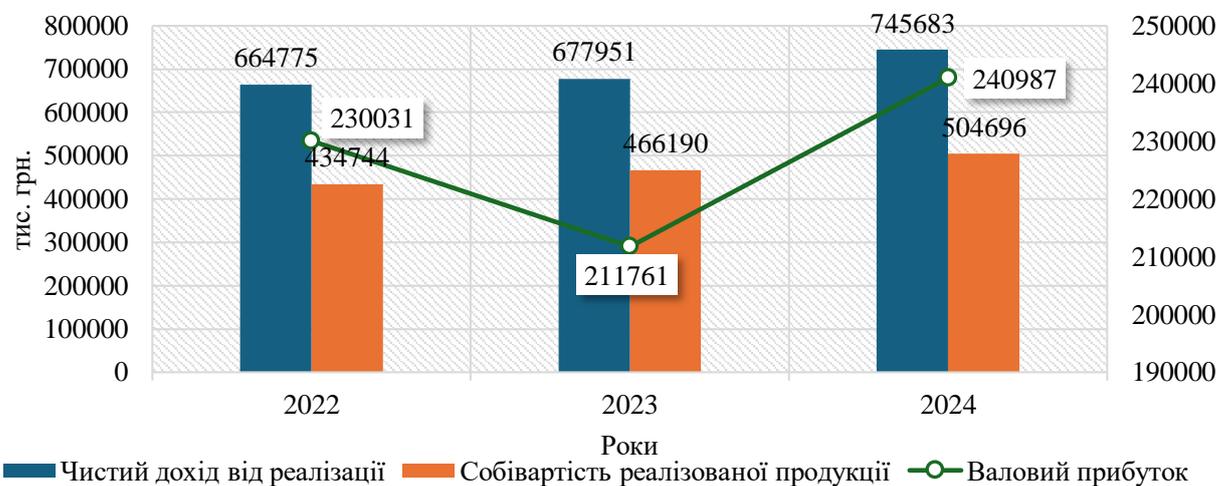

Рис. 2.3. Динаміка валового прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022-2024 рр.

У 2024 році позитивна динаміка валового прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» відновилася і його значення підвищилося до 240 987 тис. грн завдяки більш ефективному управлінню собівартістю та оптимізації частини виробничих витрат, проте одночасне зростання адміністративних витрат та витрат на збут призвело до зниження прибутку від операційної діяльності до 85 735 тис. грн, що на 23 934 тис. грн менше, ніж у 2023 році. Збільшення витрат на збут і адміністративних витрат пов'язане із розширенням каналів збуту, необхідністю адаптації логістики до складних умов війни та підвищенням витрат на маркетинг та підтримку конкурентоспроможності.

Величину фінансового результату діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» безпосередньо визначає загальний обсяг доходів та витрат підприємства, детальний аналіз яких наведений у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз складу, структури та динаміки доходів і витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022-2024 рр.

Найменування статей	2022		2023 р.		2024 р.		Відхилення 2023/2022			Відхилення 2024/2023		
	сума тис. грн	питома вага, %	сума тис. грн	питома вага, %	в сумі тис. грн	питома вага, %	в сумі тис. грн	%	Темп зростання, %	в сумі тис. грн	%	Темп зростання, %
Доходи	683771	100,00	705529	100,00	775196	100,00	21758	0,00	103,18	69667	0,00	109,87
1. Чистий дохід від реалізації	664775	97,22	677951	96,09	745683	96,19	13176	-1,13	101,98	67732	0,10	109,99
2. Інші операційні доходи	18996	2,78	26122	3,70	29513	3,81	7126	0,92	137,51	3391	0,10	112,98
3. Дохід від участі в капіталі	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
4. Інші фінансові доходи	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
5. Інші доходи	0	0,00	1456	0,21	0	0,00	1456	0,21	0,00	-1456	-0,21	0,00
6. Інший сукупний дохід до оподаткування	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
Витрати	602314	100,00	621144	100,00	716243	100,00	18830	0,00	103,13	95099	0,00	115,31
1. Собівартість реалізованої продукції	434744	72,18	466190	75,05	504696	70,46	31446	2,87	107,23	38506	-4,59	108,26
2. Адміністративні витрати	21602	3,59	22729	3,66	27566	3,85	1127	0,07	105,22	4837	0,19	121,28
3. Витрати на збут	66511	11,04	76488	12,31	88291	12,33	9977	1,27	115,00	11803	0,01	115,43
4. Інші операційні витрати	55119	9,15	28997	4,67	68908	9,62	-26122	-4,48	52,61	39911	4,95	237,64
5. Фінансові витрати	1456	0,24	0	0,00	0	0,00	-1456	-0,24	0,00	0	0,00	0,00
6. Витрати на участь в капіталі	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
7. Інші витрати	1012	0,17	2613	0,42	1181	0,16	1601	0,25	258,20	-1432	-0,26	45,20
8. Витрати з податку на прибуток	21870	3,63	24127	3,88	25601	3,57	2257	0,25	110,32	1474	-0,31	106,11
9. Податок на прибуток пов'язаний з іншим сукупним доходом	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00

Аналіз структури та динаміки доходів і витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» протягом 2022–2024 рр. свідчить про стабільне нарощування основних доходів від операційної діяльності при одночасному зростанні витрат, що впливає на прибутковість підприємства. Чистий дохід від реалізації

продукції збільшився з 664 775 тис. грн у 2022 році до 745 683 тис. грн у 2024 році, що відображає зростання обсягів виробництва та стабільний попит на продукцію, проте його питома вага у загальних доходах дещо знизилася у 2023 році до 96,09 % через збільшення частки інших операційних доходів, яка за цей період зросла з 2,78 % до 3,81 % у 2024 році. Це свідчить про активізацію додаткових джерел операційних надходжень, зокрема пов'язаних із сервісними чи маркетинговими послугами, що формують сумарний операційний дохід на рівні 775 196 тис. грн у 2024 році.

Водночас структура витрат демонструє суттєвий вплив на операційну прибутковість. Найбільшу частку становить собівартість реалізованої продукції, яка зросла з 434 744 тис. грн у 2022 році до 504 696 тис. грн у 2024 році, проте її питома вага знизилася з 72,18 % до 70,46 %, що вказує на певне підвищення ефективності виробничих процесів. Детальний аналіз операційних витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» протягом 2022–2024 рр. наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз складу, структури та динаміки операційних витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022-2024 рр.

Елемент операційних витрат	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення 2023/2022			Відхилення 2024/2023		
	сума тис. грн	питома вага, %	сума тис. грн	питома вага, %	сума тис. грн	питома вага, %	в сумі тис. грн	%	Темп зростання, %	в сумі тис. грн	%	Темп зростання, %
Матеріальні витрати	377567	64,41	399545	64,6	444660	64,67	21978	5,82	105,82	45115	11,29	111,29
Витрати на оплату праці	67166	11,46	75314	12,17	86946	12,64	8148	12,13	112,13	11632	15,45	115,45
Відрахування на соціальні заходи	14547	2,48	16458	2,66	18835	2,74	1911	13,14	113,14	2377	14,45	114,45
Амортизація	15824	2,70	16881	2,73	18008	2,62	1057	6,68	106,68	1127	6,68	106,68
Інші операційні витрати	105601	18,00	78743	12,73	118923	17,30	-26858	-25,45	74,55	40180	51,03	151,03
Разом	586705	100,00	586941	100,00	687372	100,00	236	-	100,04	100431	-	117,13

Аналіз структури операційних витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022–2024 рр. показує, що основну частку витрат займають матеріальні

затрати, питома вага яких у загальних операційних витратах стабільно перевищує 64 %. Протягом періоду вони зростали, що пов'язано із збільшенням обсягів виробництва та підвищенням вартості сировини. Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи також демонструють тенденцію до зростання відповідно до розширення персоналу та підвищення заробітної плати, їх частка у структурі витрат зросла до 12–13 % (рис. 2.4).

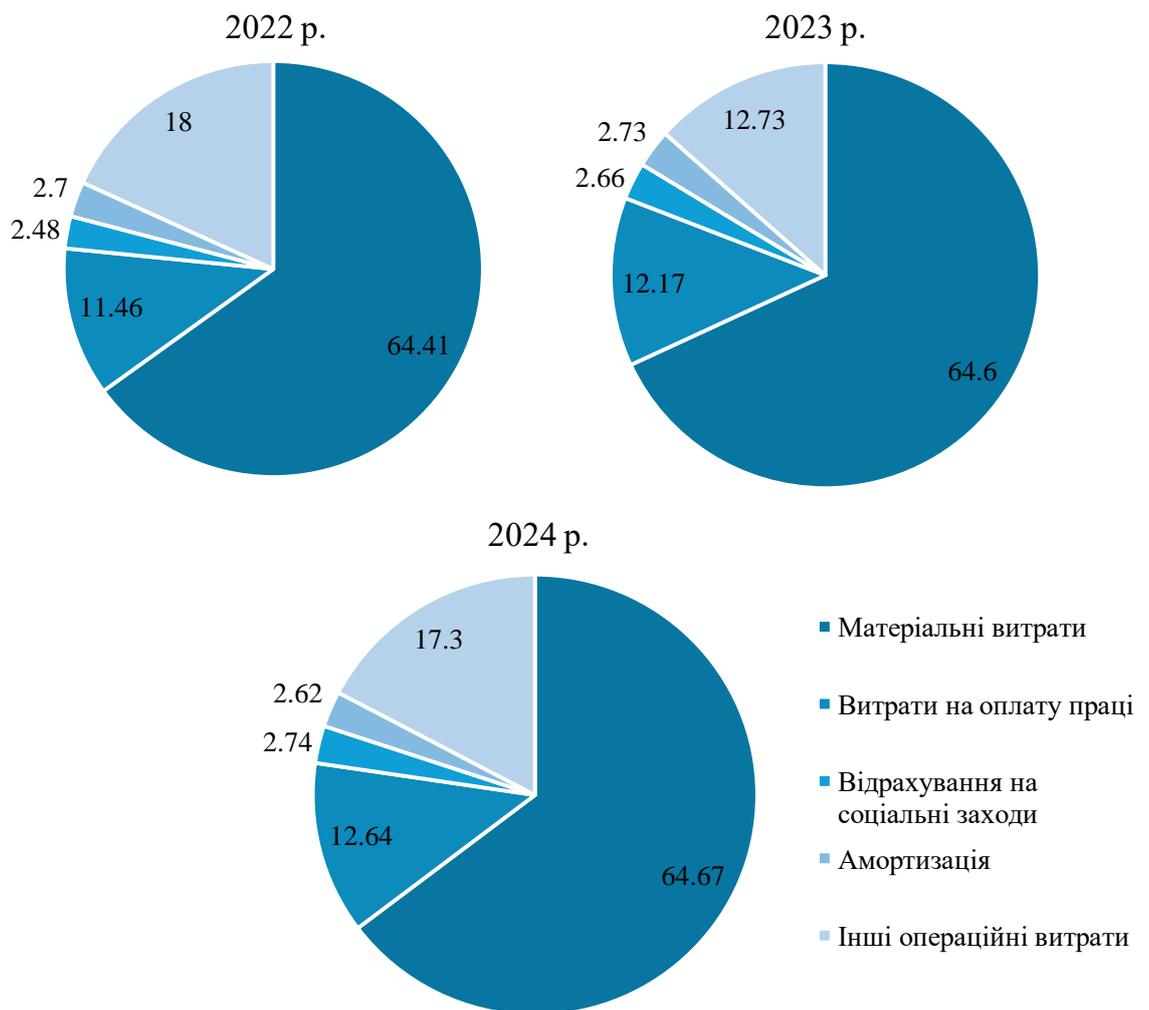

Рис. 2.4. Структура операційних витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022-2024 рр.

Величина амортизаційних відрахувань залишається відносно стабільною, що відображає поступову модернізацію основних засобів і підтримання виробничих потужностей. Сума інших операційних витрат

значно коливалася: у 2023 році знизилася на 25 % у порівнянні з 2022 роком, що свідчить про оптимізацію адміністративних та збутових витрат в умовах воєнного та економічного тиску. Проте у 2024 році вона різко зросла на 51 %, що, ймовірно, пов'язано із відновленням логістики, збільшенням витрат на маркетинг та комунальні послуги.

Адміністративні витрати та витрати на збут також зросли, відповідно на 12,28 % та 32,43 % за три роки, що відображає активну політику підприємства щодо розширення збутових каналів і управлінських ресурсів. Особливо істотно змінилися інші операційні витрати, які у 2023 році скоротилися майже на 26 122 тис. грн, а у 2024 році зросли до 68 908 тис. грн, що свідчить про одноразові операційні витрати або вплив непередбачуваних економічних факторів, зокрема логістичних та ринкових коливань у період війни.

У підсумку, динаміка доходів і витрат свідчить, що операційна діяльність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» залишається головним джерелом формування прибутку підприємства, водночас коливання витрат демонструють потребу в стратегічному контролі собівартості, оптимізації адміністративних і збутових витрат та управлінні операційними ризиками. Зростання операційних доходів при одночасному збільшенні витрат створює потребу в балансуванні рентабельності та ефективності операційної діяльності для забезпечення стабільного прибутку в умовах високої ринкової конкуренції та зовнішніх економічних ризиків.

Таким чином, виявлені тенденції свідчать про те, що хоча ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» нарощує доходи від реалізації та підвищує операційний обсяг виробництва, потенціал прибутковості значною мірою стримується ростом операційних витрат. Це підкреслює необхідність стратегічного управління витратами підприємства, оптимізації виробничих процесів і раціоналізації адміністративної та збутової діяльності, щоб забезпечити стабільне зростання прибутку від операційної діяльності та зміцнення фінансової стійкості підприємства в умовах високої ринкової конкуренції та невизначеності.

2.3. Аналіз прибутковості операційної діяльності підприємства

Система показників рентабельності відображає здатність підприємства генерувати прибуток від основної діяльності та характеризує якість операційного менеджменту. Для комплексної оцінки операційної прибутковості ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» проаналізовано динаміку ключових коефіцієнтів рентабельності за 2022-2024 роки (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Аналіз прибутковості операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Найменування статей	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2023/2022		Відхилення 2024/2023	
				в сумі	темп росту, %	в сумі	темп росту, %
Коефіцієнт валової рентабельності продажу	0,35	0,31	0,32	-0,03	90,27	0,01	103,46
Коефіцієнт операційної рентабельності продажу	0,16	0,16	0,11	0,00	101,65	-0,05	71,08
Коефіцієнт рентабельності операційних активів	0,28	0,24	0,16	-0,04	84,88	-0,08	66,78
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,53	0,45	0,48	-0,07	85,85	0,02	105,12
Коефіцієнт рентабельності витрат	0,17	0,17	0,12	0,00	100,00	-0,05	70,59
Коефіцієнт рентабельності операційних витрат	0,18	0,19	0,12	0,01	103,62	-0,06	66,75
Виручка від реалізації 1 грн. доходів	0,97	0,96	0,96	-0,01	98,97	0,00	100,00
Доходи на 1грн активів	1,83	1,55	1,45	-0,28	84,70	-0,10	93,55
Доходи на 1 грн. витрат	1,14	1,14	1,08	0,00	100,00	-0,06	94,74

Аналіз динаміки показників рентабельності операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022-2024 роки свідчить про неоднозначні тенденції у формуванні операційного прибутку підприємства. Коефіцієнт валової рентабельності продажів демонструє нестабільну динаміку: зниження

з 35 % у 2022 році до 31 % у 2023 році (на 9,73%) супроводжувалося незначним відновленням до 32 % у 2024 році (зростання на 3,46%). Таке коливання валової маржі вказує на вплив зовнішніх факторів, зокрема зростання собівартості продукції внаслідок подорожчання сировини та енергоносіїв у 2023 році, з подальшою частковою стабілізацією цінових умов у 2024 році. Проте рівень валової рентабельності 32% залишається недостатнім для покриття зростаючих операційних витрат та забезпечення цільових показників операційного прибутку.

Операційна рентабельність продажів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», що характеризує частку операційного прибутку в кожній гривні виручки, залишалася стабільною на рівні 16% протягом 2022-2023 років, проте у 2024 році різко скоротилася до 11%, що становить зниження на 28,92%. Таке істотне погіршення операційної маржі свідчить про зростання непрямих операційних витрат – адміністративних та збутових, які не компенсувалися приростом виручки від реалізації. Причинами такої негативної динаміки є підвищені витрати на енергозабезпечення в умовах енергетичної кризи, зростання логістичних витрат через ускладнення транспортування продукції, а також необхідність додаткових витрат на забезпечення безпеки виробничих об'єктів. Зниження операційної рентабельності до 11% сигналізує про критичне звуження операційної маржі, що обмежує можливості підприємства для самофінансування розвитку та підвищує його вразливість до подальших негативних шоків.

Рентабельність операційних активів демонструє стійку негативну тенденцію протягом аналізованого періоду: зниження з 28 % у 2022 році до 24 % у 2023 році (на 15,12%) та подальше скорочення до 16 % у 2024 році (на 33,22%) (рис. 2.5). Такий тренд вказує на погіршення ефективності використання виробничих потужностей та оборотних активів, залучених до операційної діяльності. Рентабельність операційних активів на рівні 16% означає, що кожна гривня, інвестована в операційні активи, генерує лише 16 копійок операційного прибутку, що є недостатнім для окупності капітальних

вкладень та забезпечення конкурентоспроможної віддачі на інвестований капітал. Основними причинами зниження цього показника є одночасне скорочення операційного прибутку та зростання вартості активів через інфляційну переоцінку та необхідність формування більших запасів сировини для забезпечення безперервності виробництва в умовах нестабільного постачання.

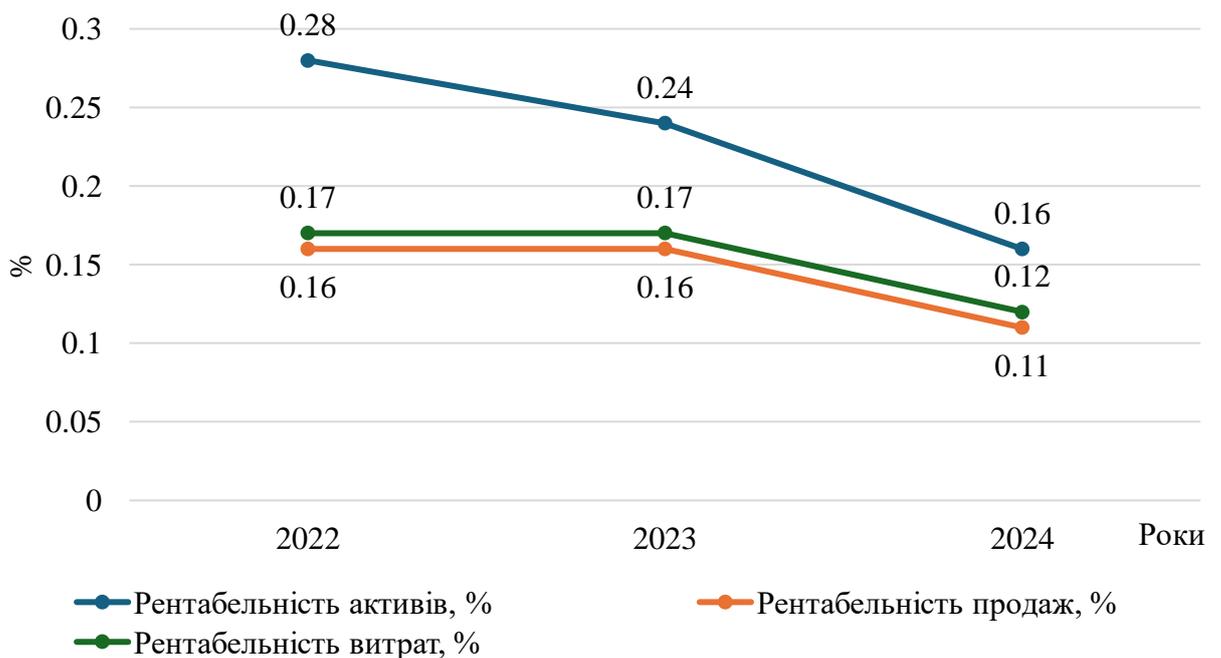

Рис. 2.5. Динаміка показників рентабельності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022-2024 рр.

Рентабельність продукції, що відображає співвідношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції, скоротилася з 53 % у 2022 році до 45 % у 2023 році (на 14,15%), проте у 2024 році відновився до 48 % (зростання на 5,12%). Така динаміка корелює зі змінами валової рентабельності та підтверджує, що підприємство змогло частково компенсувати зростання виробничих витрат через оптимізацію технологічних процесів або коригування цінової політики. Водночас рівень рентабельності продукції 48% залишається нижчим за базовий 2022 рік, що свідчить про неповне відновлення виробничої ефективності.

Рентабельність витрат залишалася стабільною на рівні 17 % протягом 2022-2023 років, проте у 2024 році знизився до 12 % (на 29,41%), що паралельно динаміці операційної рентабельності продажів. Коефіцієнт рентабельності операційних витрат демонструє аналогічну тенденцію: незначне зростання з 18% до 19% у 2023 році змінилося різким падінням до 12% у 2024 році (на 33,25%). Ці показники свідчать про те, що кожна гривня операційних витрат у 2024 році генерувала лише 12 копійок операційного прибутку, що є критично низьким рівнем окупності витрат та вказує на необхідність термінової оптимізації структури операційних витрат підприємства.

Показники операційної ефективності демонструють негативну динаміку використання ресурсів. Виручка від реалізації на 1 гривню доходів залишалася стабільною на рівні 0,96-0,97, що свідчить про незначну частку інших операційних доходів у загальній структурі доходів підприємства. Доходи на 1 гривню активів скоротилися з 1,83 у 2022 році до 1,45 у 2024 році (зниження на 20,77%), що відображає уповільнення оборотності активів та зниження інтенсивності їх використання в операційній діяльності. Доходи на 1 гривню витрат залишалися стабільними на рівні 1,14 у 2022-2023 роках, проте знизилися до 1,08 у 2024 році (на 5,26%), що підтверджує погіршення співвідношення результатів та ресурсів операційної діяльності.

Для поглибленого розуміння причин виявлених змін у рентабельності операційної діяльності доцільно здійснити факторний аналіз валового прибутку підприємства, який дозволить кількісно оцінити вплив окремих чинників на формування фінансових результатів. Валовий прибуток є базовою складовою операційного прибутку та первинним індикатором ефективності виробничої діяльності, тому його детальний аналіз створює основу для ідентифікації конкретних резервів підвищення прибутковості. Факторний аналіз здійснюється на основі методу абсолютних різниць, що дозволяє виокремити вплив зміни обсягу реалізації, цін на продукцію та собівартості

одиниці продукції на динаміку валового прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Вихідні дані для факторного аналізу валового прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Показник	Рядок	Базовий рік (0)	Базовий рік, перерахований на реалізацію звітного року (1,0)	Звітний рік (1)
А	Б	1	2	3
2022 р.				
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД)	2000	323330	409092,31	664775
Собівартість реалізованої продукції (С)	2050	229392	290237,54	434744
Валовий прибуток (ВП)	2090	93938	118854,77	230031
2023 р.				
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД)	2000	664775	629525,93	677951
Собівартість реалізованої продукції (С)	2050	434744	411692,11	466190
Валовий прибуток (ВП)	2090	230031	217833,82	211761
2024 р.				
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД)	2000	677951	614091,88	745683
Собівартість реалізованої продукції (С)	2050	466190	422277,56	504696
Валовий прибуток (ВП)	2090	211761	191814,32	240987

Слід зазначити, що динаміка валового прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022–2024 рр. була зумовлена одночасним впливом зміни ціни реалізації та обсягу продажів. Так, у 2022 р. суттєве підвищення ціни за одиницю продукції до 65 грн у поєднанні зі зростанням обсягів реалізації призвело до збільшення валового прибутку до 230 031 тис. грн, незважаючи на одночасне зростання собівартості продукції. У 2023–2024 рр. спостерігалися коливання валового прибутку: у 2023 р. він дещо знизився до 211 761 тис. грн у зв'язку зі скороченням обсягів продажів та зростанням витрат на одиницю продукції, тоді як у 2024 р. відзначається його збільшення до 240 987 тис. грн завдяки значному підвищенню ціни реалізації до 85 грн, що компенсувало

зменшення обсягів продажів та збільшення собівартості. Таким чином, зростання валового прибутку зумовлене поєднанням цінової політики та контролю витрат на одиницю продукції.

Для оцінювання впливу окремих факторів на валовий прибуток підприємства здійснюється розрахунок методом ланцюгових підстановок у програмі Excel. Результати проведених розрахунків представлені в таблиці 2.10, де наведено внесок кожного фактора у зміну валового прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022–2024 рр.

Таблиця 2.10

Результати факторного аналізу валового прибутку ПрАТ «Фірма
«Полтавпиво», тис. грн.

Назва фактора	Сума впливу		
	2022	2023	2024
Відхилення валового прибутку, всього у т.ч. за рахунок:	136093	-18270	29226
1. Зміни цін на продукцію	255683	48425	131591
2. Зміни обсягу виробництва і реалізації	24917	-12197	-19947
3. Зміни структури продукції	0	0	0
4. Зміни рівня витрат	-144506	-54498	-82418
5. Зміни структури витрат	0	0	0
Резерв зростання валового прибутку (1+2+3+4)	136093	-18270	29226

Аналіз факторів, що впливали на зміну валового прибутку ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2022–2024 рр., показує, що динаміка прибутку була значною мірою зумовлена змінами цін на продукцію та рівня витрат. У 2022 році валовий прибуток зріс на 136 093 тис. грн, що стало наслідком суттєвого підвищення цін на продукцію, яке забезпечило додатково 255 683 тис. грн, хоча зростання витрат на 144 506 тис. грн частково компенсувало цей ефект. У 2023 році спостерігається зниження валового прибутку на 18 270 тис. грн, що пояснюється одночасним збільшенням витрат та скороченням обсягів реалізації, незважаючи на зростання цін, яке додало 48 425 тис. грн. У 2024 році валовий прибуток відновився і зріс до 29 226 тис. грн завдяки

суттєвому підвищенню цін на продукцію до 85 грн, що компенсувало негативний вплив скорочення обсягів продажів та підвищення собівартості на 82 418 тис. грн. Зміни структури продукції та структури витрат протягом усього періоду не мали суттєвого впливу, що свідчить про стабільність асортиментної та витратної політики підприємства. Загалом, проведений факторний аналіз підтверджує, що основними драйверами валового прибутку є цінова політика та ефективний контроль витрат, тоді як зміни обсягів реалізації відіграють вторинну роль, проте можуть значно впливати на фінансовий результат у разі їхнього скорочення.

Узагальнюючи результати аналізу прибутковості операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» можна констатувати системне погіршення показників операційної прибутковості, особливо у 2024 році. Основними причинами такої негативної динаміки є зростання операційних витрат, зумовлене енергетичною кризою, подорожчанням сировини та логістичних послуг, при недостатньому збільшенні виручки від реалізації для компенсації зростаючих витрат. Це призвело до зниження операційної маржі та рентабельності операційних активів, що створює загрозу фінансовій стійкості підприємства, обмежує його інвестиційні можливості та знижує конкурентоспроможність на ринку.

За збереження подібних тенденцій підприємство ризикує втратити здатність до самофінансування розвитку та забезпечення достатніх грошових потоків для виконання фінансових зобов'язань. Тому існує об'єктивна необхідність розробки та впровадження комплексу заходів щодо оптимізації операційних витрат, підвищення ефективності використання активів та удосконалення цінової політики, що дозволить відновити прибутковість операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» та забезпечити економічне зростання підприємства.

Висновок до розділу 2

У другому розділі магістерської роботи охарактеризовано діяльність та основні фінансові показники ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», проаналізовано формування фінансових результатів операційної діяльності підприємства, проведено оцінювання рентабельності операційної діяльності та здійснено факторний аналіз прибутковості підприємства.

Встановлено, що ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» є одним із провідних виробників пива та безалкогольних напоїв в Україні, функціонуючи переважно на внутрішньому ринку з диверсифікованим асортиментом продукції. Підприємство здійснює діяльність в умовах високої конкурентної насиченості галузі та значних зовнішніх ризиків, пов'язаних із воєнним станом. За результатами аналізу фінансового стану підприємства виявлено стабільне зростання обсягу активів, оптимальну структуру капіталу з домінуванням власних коштів. Попри складні умови воєнного стану підприємство зберігає високий рівень платоспроможності, абсолютну фінансову стійкість та низький фінансовий ризик.

Виявлено стабільне зростання чистого доходу від реалізації ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» при нестабільній динаміці операційного прибутку внаслідок зростання собівартості продукції, адміністративних та збутових витрат, що випереджає темпи зростання доходів.

За результатами оцінювання рентабельності операційної діяльності виявлено системне погіршення показників операційної прибутковості, що вказує на звуження операційної маржі та погіршення ефективності використання ресурсів. Факторний аналіз підтвердив, що основними детермінантами прибутковості є цінова політика та управління рівнем витрат.

Виявлені негативні тенденції актуалізують необхідність розробки комплексу заходів щодо оптимізації операційних витрат, підвищення ефективності використання активів та удосконалення управління операційною прибутковістю підприємства.

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Фінансове планування операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Забезпечення прибутковості діяльності підприємства в умовах викликів і загроз потребує формування ефективної системи фінансового планування операційної діяльності, яка дозволить узгодити стратегічні цілі з наявними ресурсами, оптимізувати структуру доходів і витрат, а також забезпечити гнучке реагування на зміни зовнішнього середовища для досягнення цільових показників рентабельності. З огляду на виявлене погіршення показників прибутковості операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» розробка ефективної системи фінансового планування набуває особливого значення для забезпечення сталого розвитку підприємства.

Система фінансового планування операційної діяльності інтегрує прогнозування доходів від реалізації продукції, планування операційних витрат, визначення цільових показників прибутковості та формування бюджетів, що охоплюють усі аспекти операційних процесів. Особливістю фінансового планування в сучасних умовах є необхідність врахування високого рівня невизначеності зовнішнього середовища, пов'язаної з воєнним станом, коливанням цін на ресурси, нестабільністю енергопостачання та коливаннями попиту.

Фінансове планування операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» має базуватися на системному підході, що передбачає взаємоузгодження всіх елементів операційного процесу – від планування обсягів виробництва до формування цільових показників рентабельності. Концептуальна модель фінансового планування включає три ключові рівні, представлені на рис. 3.1.

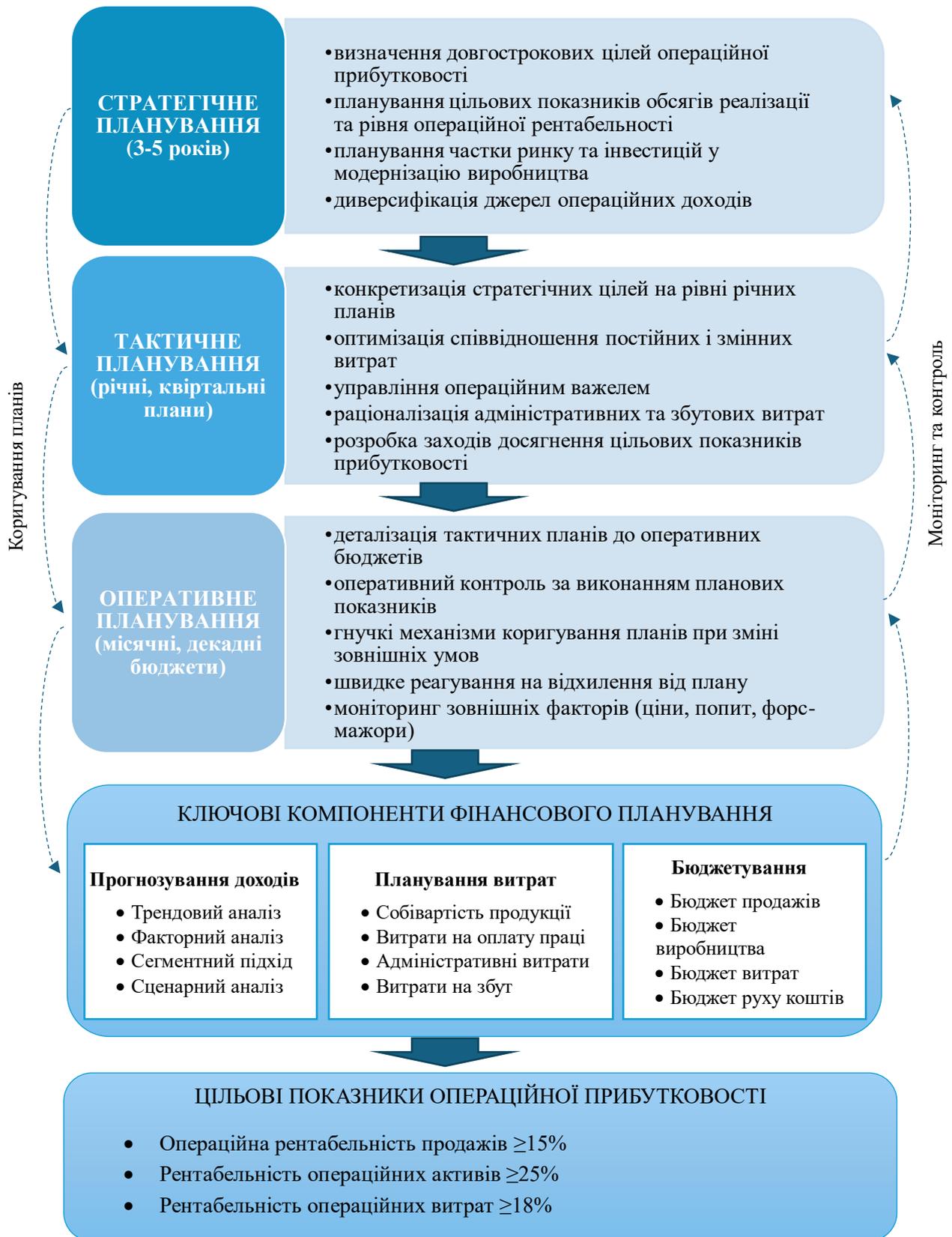

Рис. 3.1. Концептуальна модель фінансового планування операційної діяльності підприємства

Джерело: складено автором за даними [3, 15, 56-60]

Стратегічне фінансове планування операційної діяльності визначає довгострокові орієнтири розвитку підприємства, включаючи цільові показники обсягів реалізації, рівня операційної рентабельності, частки ринку та інвестицій у модернізацію виробництва. З огляду на виявлене зниження операційної маржі та рентабельності операційних активів, стратегічне планування має передбачати трансформацію бізнес-моделі підприємства у напрямі підвищення операційної ефективності, оптимізації структури витрат та диверсифікації джерел операційних доходів.

Тактичне фінансове планування конкретизує стратегічні цілі на рівні річних та квартальних планів, визначаючи конкретні заходи щодо досягнення цільових показників прибутковості. Для ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» тактичне планування має фокусуватися на оптимізації співвідношення постійних і змінних витрат, управлінні операційним важелем, раціоналізації адміністративних та збутових витрат, які продемонстрували найбільше зростання в останньому періоді.

Оперативне фінансове планування деталізує тактичні плани до рівня місячних, декадних або навіть щоденних бюджетів, забезпечуючи оперативний контроль за виконанням планових показників та можливість швидкого реагування на відхилення. В умовах високої невизначеності оперативне планування має передбачати гнучкі механізми коригування планів при зміні зовнішніх умов – коливаннях цін на сировину, енергоносії, змінах попиту або виникненні форс-мажорних обставин.

Прогнозування доходів від реалізації продукції є відправною точкою фінансового планування, оскільки обсяг продажів визначає масштаби операційної діяльності та потребу в ресурсах. Для ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» прогнозування доходів має враховувати специфіку пивоварної галузі, зокрема сезонність попиту, конкурентне середовище, динаміку купівельної спроможності населення та регуляторні обмеження.

Методологія прогнозування доходів включає комбінацію кількох підходів. Трендовий аналіз базується на екстраполяції історичних даних з

урахуванням виявлених тенденцій зростання або скорочення обсягів реалізації. Проте в умовах структурних зрушень, зумовлених воєнним станом, чиста екстраполяція може давати необ'єктивні результати, тому доцільно коригувати трендові прогнози експертними оцінками та сценарним аналізом.

Факторний підхід до прогнозування передбачає моделювання доходів на основі ключових детермінант попиту – рівня реальних доходів населення, індексу споживчих цін, демографічних змін, конкурентної активності. З огляду на масову трудову міграцію та падіння купівельної спроможності, прогнози мають враховувати песимістичні сценарії динаміки внутрішнього ринку з компенсацією через розширення експортних поставок або розвиток нових продуктових категорій.

Сегментний підхід передбачає деталізацію прогнозу доходів за окремими категоріями продукції, каналами збуту та географічними регіонами. Для підприємства, що реалізує продукцію через роздрібні мережі, лінійний роздріб та сегмент HoReCa, важливо враховувати специфічну динаміку кожного каналу. Наприклад, сегмент HoReCa може демонструвати вищі темпи відновлення після воєнних обмежень, тоді як роздрібний сегмент залишається більш чутливим до зниження купівельної спроможності.

Планування операційних витрат є критично важливим елементом фінансового планування для ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» з огляду на виявлене зростання витрат, яке випереджає темпи збільшення доходів. Ефективне управління витратами вимагає їх детальної класифікації, нормування та систематичного моніторингу відхилень фактичних витрат від планових.

Планування собівартості продукції має базуватися на технологічних нормах витрачання сировини, матеріалів, енергоносіїв з урахуванням прогнозованої динаміки цін на ресурси. Враховуючи, що матеріальні затрати становлять понад дві третини операційних витрат підприємства, саме в цій категорії зосереджені найбільші резерви оптимізації. Планування матеріальних витрат має передбачати механізми хеджування ризиків

зростання цін на ключові види сировини через укладення довгострокових контрактів з фіксованими цінами або використання форвардних угод.

Планування витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи має враховувати необхідність утримання кваліфікованого персоналу в умовах дефіциту робочої сили, спричиненого міграцією та мобілізацією. Водночас доцільно розглянути можливості оптимізації чисельності персоналу через автоматизацію окремих виробничих та управлінських процесів, що дозволить знизити питомі витрати на персонал без втрати продуктивності.

Планування адміністративних витрат та витрат на збут вимагає критичного перегляду їх структури з ідентифікацією непродуктивних витрат. З огляду на виявлене значне зростання цих категорій витрат у останньому періоді, доцільно впровадити систему бюджетування з нульовою базою (zero-based budgeting), яка передбачає обґрунтування необхідності кожної статті витрат, а не механічне індексування минулорічних показників.

Система бюджетування операційної діяльності інтегрує всі елементи фінансового планування в єдину структуру взаємопов'язаних бюджетів, що охоплюють операційний цикл підприємства. Основними компонентами системи бюджетування є бюджет продажів, бюджет виробництва, бюджет прямих матеріальних витрат, бюджет прямих трудових витрат, бюджет загальновиробничих витрат, бюджет адміністративних витрат, бюджет витрат на збут, які інтегруються у бюджет доходів та витрат та бюджет руху грошових коштів.

Для ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» критично важливим є забезпечення гнучкості бюджетної системи через впровадження механізмів динамічного бюджетування, які дозволяють оперативно коригувати планові показники при зміні зовнішніх умов. Традиційне статичне бюджетування, розраховане на стабільне середовище, є неефективним в умовах високої невизначеності, коли ключові параметри – ціни на ресурси, курси валют, обсяги попиту – можуть змінюватися непередбачувано.

Альтернативою статичному бюджетуванню є розробка гнучких бюджетів, які автоматично коригуються залежно від фактичних обсягів діяльності, або створення сценарних бюджетів для різних варіантів розвитку ситуації. Сценарний підхід передбачає розробку як мінімум трьох варіантів бюджету – оптимістичного, базового та песимістичного – з визначенням вірогідності реалізації кожного сценарію та розробкою планів дій для кожного з них.

Визначення цільових показників операційної прибутковості є завершальним етапом фінансового планування, що інтегрує прогнози доходів та витрат у конкретні фінансові результати. Для ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» цільові показники мають бути реалістичними та досяжними, враховуючи виявлені обмеження операційної моделі та зовнішні виклики.

Цільовий показник операційної рентабельності продажів має бути визначений з урахуванням середньогалузевих значень та потреби підприємства в ресурсах для самофінансування розвитку. З огляду на зниження цього показника до критично низького рівня, доцільно встановити цільове значення на рівні не нижче п'ятнадцяти відсотків, що забезпечить достатню операційну маржу для покриття фінансових витрат та формування прибутку.

Цільовий показник рентабельності операційних активів має враховувати необхідність забезпечення окупності інвестованого капіталу. Враховуючи зниження цього показника майже вдвічі, необхідно визначити цільове значення на рівні щонайменше двадцять п'ять відсотків, що відповідатиме мінімально прийнятній віддачі на операційні активи.

Досягнення цільових показників прибутковості вимагає розробки конкретних операційних заходів, які деталізуються у функціональних планах підрозділів підприємства. Кожен підрозділ має отримати конкретні завдання щодо оптимізації витрат, підвищення продуктивності використання ресурсів, нарощування обсягів реалізації або покращення якості продукції, виконання яких забезпечить досягнення загальних цільових показників операційної прибутковості.

3.2. Розроблення заходів щодо оптимізації витрат та підвищення ефективності операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Важливим резервом зростання прибутковості операційної діяльності підприємства в умовах зовнішніх викликів і загроз є оптимізація структури витрат із фокусом на підвищення прибутковості операційної діяльності. Проведений фінансовий аналіз діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022–2024 роки дозволив виявити як позитивні тенденції у формуванні фінансових результатів, так і наявні ризики, зумовлені неефективним співвідношенням окремих елементів витрат. У зв'язку з цим обґрунтованим є використання інструментарію CVP-аналізу з метою розроблення практичних рекомендацій щодо оптимізації витрат підприємства. Реалізація такого підходу потребує поділу витрат на постійні та змінні (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Розподіл операційних витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» на постійні та змінні за 2024 рік, тис. грн

Елемент витрат	Сума	Змінні витрати	Постійні витрати
Матеріальні затрати	444660	422427	22233
Витрати на оплату праці	89946	34778	52168
Відрахування на соціальні заходи	18835	7534	11301
Амортизація	18008	0	18008
Інші операційні витрати	118923	71354	47569
Разом	687372	536093	151279

Змінні витрати становлять 78% загальних операційних витрат, що свідчить про помірний рівень операційного важеля підприємства, а визначення ключових показників беззбитковості проведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Базовий рівень показників операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2024 рік, тис. грн.

№	Найменування показників	Значення
1	Сумарні операційні доходи	773107
2	Змінні витрати	536093
3	Валова маржа (маржинальний дохід) (р.1-р.2)	237014
4	Фіксовані (постійні) витрати	151279
5	Прибуток від операційної діяльності (р.3-р.4)	85735
6	Питома вага валової маржі	0,307
7	Поріг рентабельності	492765
8	Сила операційного важеля	2,76

Кожна гривня операційних доходів ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2024 році генерувала 30,7 копійки маржинального прибутку для покриття постійних витрат та формування операційного прибутку. Критичний рівень обсягу реалізації, при якому прибуток ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» дорівнює нулю (поріг рентабельності) становить 492765 тис. грн. Фактичний рівень доходів за 2024 рік перевищує цей поріг та свідчить про достатній запас фінансової стійкості в розмірі 36,27%, що перевищує нормативне значення (>30%). Обсяг операційних доходів може знизитися на 280,3 млн грн або на 36,27% без виникнення збитків від операційної діяльності.

Сила операційного важеля 2,76 означає, що при зміні операційних доходів на 1% операційний прибуток зміниться на 2,76%. Це свідчить про помірно високу чутливість прибутку до змін обсягів реалізації. При зростанні доходів на 10% операційний прибуток збільшиться на 27,6%, проте при зниженні доходів на 10% прибуток скоротиться на ту саму величину.

Графічна інтерпретація CVP-аналізу діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» представлена на рис. 3.2.

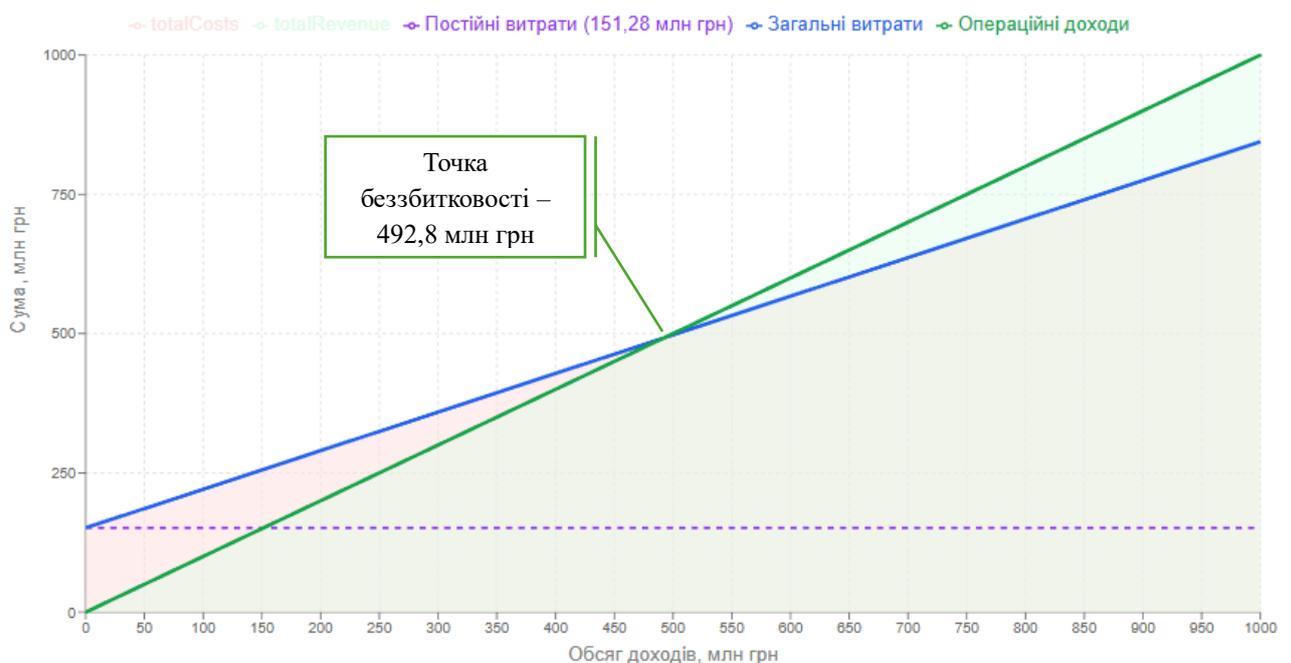

Рис. 3.2. Графічна інтерпретація результатів CVP-аналізу ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» у 2024 році

Проведений аналіз операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» виявив системне зростання операційних витрат, яке випереджає темпи збільшення доходів та призводить до зниження операційної рентабельності з 16% у 2023 році до 11,09% у 2024 році. Для відновлення прибутковості операційної діяльності необхідна оптимізація структури витрат, яка може бути реалізована без значних капітальних інвестицій за рахунок удосконалення систем управління та операційних процесів (рис. 3.3).

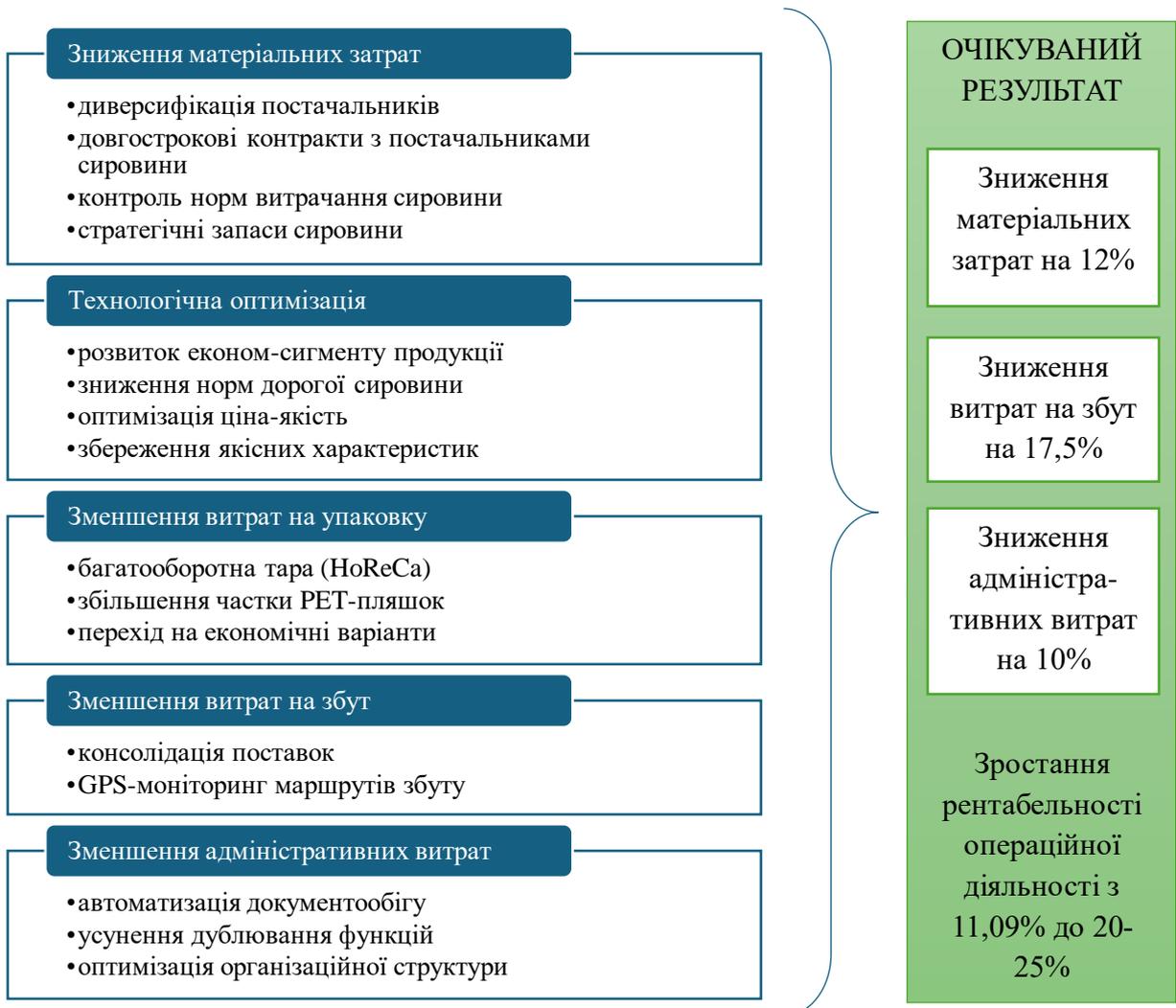

Рис. 3.3. Заходи з оптимізації операційних витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Аналіз структури операційних витрат засвідчив, що матеріальні затрати становлять 64,7% операційних витрат підприємства. Основним напрямом

оптимізації цієї категорії є впровадження системи контролю витрачання сировини та матеріалів. Встановлення чітких норм витрачання на кожному етапі виробництва та систематичний моніторинг відхилень фактичних витрат від нормативних дозволить виявити точки неефективного використання ресурсів. Укладення довгострокових договорів з постачальниками ключових видів сировини з фіксованими цінами на шість-дванадцять місяців дозволить знизити коливання собівартості продукції та захиститися від раптових цінових стрибків. Формування стратегічних запасів сировини під час сезонного зниження цін на ячмінь та інші зернові культури забезпечить економію на закупівлях. Диверсифікація постачальників та проведення регулярних тендерів на постачання сировини створить конкурентне середовище та забезпечить кращі цінові умови. Комплексна реалізація цих заходів дозволить знизити собівартість на 3-5%.

Оптимізація витрат на упаковку є важливим напрямом зниження собівартості продукції з огляду на значну частку пакувальних матеріалів у структурі витрат. Перегляд структури упаковки на користь більш економічних варіантів, зокрема збільшення частки PET-пляшок замість скляної тари де це не суперечить позиціонуванню продукту, дозволить знизити витрати на упаковку. Переговори з постачальниками упаковки про зниження цін за умови збільшення обсягів закупівель та консолідації постачальників створить додаткові можливості економії. Впровадження системи багатооборотної тари для сегменту NoReCa знизить витрати на упаковку та матиме позитивний екологічний ефект. Комплексна оптимізація упаковки забезпечить зниження відповідних витрат на 4-7%.

Оптимізація чисельності адміністративного персоналу є необхідним заходом з огляду на виявлене зростання адміністративних витрат на 21,3% у 2024 році. Впровадження цифрових інструментів для автоматизації документообігу та звітності дозволить скоротити трудомісткість адміністративних процесів. Перегляд функціоналу адміністративних підрозділів з метою виявлення дублювання функцій створить можливість оптимізації організаційної структури. Аутсорсинг непрофільних функцій,

таких як IT-підтримка та безпека об'єктів, дозволить знизити постійні витрати на утримання відповідних підрозділів. Комплексна оптимізація адміністративних процесів забезпечить скорочення відповідних витрат на 8-12%.

Витрати на збут (88,3 млн грн або 12,8% операційних витрат) продемонстрували найбільше зростання у аналізованому періоді на 15,4%, що зумовлено ускладненням логістичних процесів та необхідністю посилення маркетингової підтримки продукції. Основним резервом оптимізації збутових витрат є вдосконалення системи логістики. Впровадження системи планування маршрутів доставки з використанням GPS-моніторингу дозволить оптимізувати маршрути транспортування та знизити пробіг автотранспорту на 12-18%. Консолідація поставок та оптимізація завантаження транспортних засобів з підвищенням коефіцієнта використання вантажопідйомності до 85-90% забезпечить зниження питомих транспортних витрат. Створення регіональних мікро-розподільчих центрів у ключових регіонах збуту дозволить скоротити транспортні витрати при доставці у віддалені населені пункти. Перегляд договорів з транспортними компаніями та організація конкурентних тендерів на транспортні послуги створить можливість отримання більш вигідних цінових умов. Реалізація комплексу логістичних заходів забезпечить зниження транспортних витрат на 15-20%.

Специфіка пивоварної галузі створює додаткові можливості для оптимізації витрат через удосконалення технологічних процесів. Оптимізація рецептур продукції з метою зниження собівартості без погіршення якісних характеристик дозволить знизити норми витрачання дорогих компонентів на 3-5%. Розробка продукції з оптимальним співвідношенням ціна-якість для економічного сегменту ринку дозволить залучити додаткових споживачів та збільшити обсяги реалізації. Комплексна оптимізація рецептур забезпечить зниження собівартості на 2-3%.

Структура витрат після реалізації запропонованих заходів представлена в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Розподіл операційних витрат ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» після оптимізації,
тис. грн

Елемент витрат	Сума	Змінні витрати	Постійні витрати
Матеріальні затрати	391301	371736	19565
Витрати на збут	72848	58278	14570
Адміністративні витрати	32109	0	32109
Витрати на оплату праці	89946	34778	55168
Відрахування на соціальні заходи	18835	7534	11301
Амортизація	18008	0	18008
Інші операційні витрати	83246	71354	11892
Разом	615993	473040	142953

В результаті проведеної оптимізації можна зменшити загальну величину операційних витрат орієнтовно на 10,4%. Визначення ключових показників беззбитковості після оптимізації витрат проведено в табл. 3.4 з урахуванням прогнозованого зростання чистого доходу від реалізації продукції ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» на рівні 2024 року – на 10,1%. Змінні витрати також зростуть пропорційно, але з урахуванням оптимізації.

Таблиця 3.4

Показники CVP-аналізу після оптимізації витрат ПрАТ «Фірма
«Полтавпиво», тис. грн.

№	Найменування показників	Значення до оптимізації	Значення після оптимізації	Зміна	
				+/-	%
1	Сумарні операційні доходи	773107	851091	77984	110,09
2	Змінні витрати	536093	520050	-16043	97,01
3	Валова маржа (маржинальний дохід) (р.1-р.2)	237014	331041	94027	139,67
4	Фіксовані (постійні) витрати	151279	142953	-8326	94,50
5	Прибуток від операційної діяльності (р.3-р.4)	85735	188088	102353	219,38
6	Питома вага валової маржі	0,307	0,389	0,082	126,71
7	Поріг рентабельності	492765	367450	-125315	74,57
8	Запас фінансової стійкості (грн)	280342	483641	203299	172,52
9	Запас фінансової стійкості (%)	36,27	56,83	20,56	156,69
10	Сила операційного важеля	2,76	1,76	-1,00	63,77

Графічна інтерпретація CVP-аналізу діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» після реалізації заходів із оптимізації операційних витрат представлена на рис. 3.4.

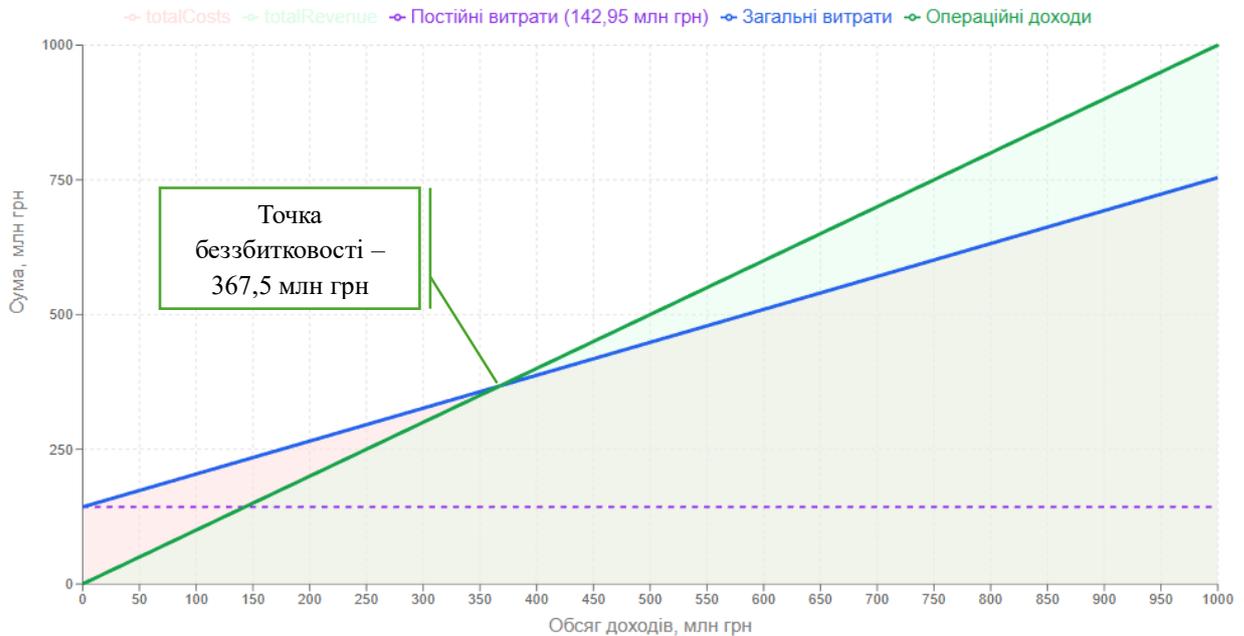

Рис. 3.4. Графічна інтерпретація результатів CVP-аналізу ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» після впровадження заходів із оптимізації операційних витрат

Згідно з оновленими розрахунками, валова маржа (маржинальний дохід) ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» після впровадження заходів з оптимізації витрат та зростання обсягів реалізації на 10,1% зросте до 331 041 тис. грн, що складає 38,9% від суми операційних доходів підприємства. Це на 8,2 в.п. вище базового рівня (30,7%), що свідчить про суттєве підвищення ефективності операційної діяльності. Водночас, за рахунок зниження фіксованих витрат до 142 953 тис. грн (зменшення на 8 326 тис. грн або 5,5%), підприємство збільшить свій операційний прибуток до 188 088 тис. грн, що на 102 353 тис. грн або 119,4% більше за базовий показник 2024 року.

Оновлений поріг рентабельності на 125 315 тис. грн менший за попередній показник, що свідчить про значне зміцнення фінансової стійкості підприємства. За прогнозованого обсягу реалізації (851 091 тис. грн), рівень

доходів перевищить точку беззбитковості у 2,3 рази, що створює суттєвий запас прибутковості та можливості для інвестиційної діяльності без зниження операційної ефективності.

Запас фінансової стійкості підприємства після впровадження управлінських рішень становитиме 483 641 тис. грн або 56,83% від обсягу операційних доходів, що на 203 299 тис. грн (72,5%) перевищує базовий показник 280 342 тис. грн (36,27%). Це означає, що підприємство може витримати зниження обсягів реалізації на 483,6 млн грн, або більш ніж наполовину, без виникнення збитків від операційної діяльності, що значно перевищує нормативне значення запасу фінансової стійкості (30%) та свідчить про високий рівень захисту від ринкових ризиків.

Рентабельність операційної діяльності підприємства зросте з 11,1% до 22,1%, що відображає майже подвоєння ефективності використання ресурсів. Кожна гривня операційних доходів після оптимізації генеруватиме 38,9 коп. валової маржі (було 30,7 коп.). Зростання маржинальності операцій досягнуто завдяки комплексному зниженню змінних витрат на 16 043 тис. грн при одночасному зростанні доходів на 77 984 тис. грн. Така структура витрат забезпечує підприємству можливість отримувати 22,1 коп. операційного прибутку з кожної гривні виручки, що створює значний потенціал для реінвестування у розвиток виробництва та маркетингову діяльність.

Сила операційного важеля знизиться з 2,76 до 1,76, що свідчить про зменшення операційного ризику підприємства на 36,2%. Якщо за базового сценарію зміна операційних доходів на 1% призводила до зміни операційного прибутку на 2,76%, то після оптимізації цей мультиплікативний ефект становить 1,76%. Зниження сили операційного важеля робить фінансовий результат підприємства більш стабільним та передбачуваним – при несприятливих коливаннях ринку падіння прибутку буде менш відчутним, ніж за попередньої структури витрат. При цьому підприємство зберігає позитивний ефект операційного важеля, оскільки кожен відсоток зростання обсягів реалізації все ще генерує 1,76% приросту операційного прибутку.

Комплексний ефект від впровадження управлінських рішень створює синергію між оптимізацією витрат та зростанням обсягів реалізації. При зростанні операційних доходів на 10,1% (77 984 тис. грн) загальні операційні витрати зростуть лише на 4,1% (24 369 тис. грн), що забезпечить приріст операційного прибутку на 19,4%. Графічна інтерпретація CVP-аналізу підтверджує, що підприємство досягло оптимального співвідношення між обсягами виробництва, структурою витрат та фінансовим результатом. Запропоновані управлінські рішення забезпечать не лише короткострокове покращення фінансових показників, але й створять стійку основу для довгострокового зростання ПрАТ «Фірма «Полтавпиво».

Висновки до розділу 3

У третьому розділі магістерської роботи обґрунтовано управлінські рішення щодо підвищення прибутковості операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» через удосконалення системи фінансового планування та оптимізацію операційних витрат.

Запропоновано концептуальну модель фінансового планування операційної діяльності, яка базується на трирівневій структурі: стратегічне, тактичне, оперативне планування та визначено ключові компоненти фінансового планування (прогнозування доходів, планування витрат, бюджетування). Модель передбачає встановлення цільових показників операційної прибутковості та систему моніторингу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу, що забезпечує гнучкість управлінських рішень та оперативне реагування на зміни ринкового середовища.

Розроблено комплексну програму оптимізації операційних витрат за п'ятьма ключовими напрямками: оптимізація матеріальних затрат через систему контролю витрачання сировини та укладення довгострокових договорів з постачальниками; зниження витрат на упаковку завдяки перегляду

її типу та впровадженню багатооборотної тари; оптимізація адміністративних витрат через цифровізацію процесів та аутсорсинг непрофільних функцій; удосконалення системи логістики із впровадженням GPS-моніторингу та створенням регіональних розподільчих центрів; оптимізація технологічних процесів та рецептур продукції.

Проведено CVP-аналіз базового рівня ефективності операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» та досліджено зміну операційної прибутковості підприємства після впровадження заходів із оптимізації витрат, який засвідчив значний синергетичний ефект від впровадження запропонованих заходів. Результати моделювання показали, що комплексна реалізація рекомендацій забезпечить більш ніж подвоєння операційного прибутку, підвищення рентабельності операційної діяльності з 11,1% до 22,1%, зростання валової маржі до 38,9%, зниження точки беззбитковості на чверть та збільшення запасу фінансової стійкості до 56,83%, що створить міцний фундамент для сталого розвитку підприємства та зміцнення його конкурентних позицій на ринку.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі досліджено теоретичні положення та розроблено практичні рекомендації щодо підвищення прибутковості операційної діяльності підприємства на матеріалах ПрАТ «Фірма «Полтавпиво». За результатами виконаного дослідження сформульовано такі висновки.

1. Прибутковість операційної діяльності є фундаментальною основою функціонування підприємства, відображаючи його здатність генерувати додаткову вартість у процесі виробництва та реалізації продукції. Операційний прибуток виступає основним джерелом формування грошових потоків для покриття поточних зобов'язань, фінансування інвестиційного розвитку та забезпечення сталого функціонування господарюючого суб'єкта. Систематизовано детермінанти операційної прибутковості підприємств в умовах воєнного стану, які поєднують традиційні економічні фактори та нові виклики безпекового і геополітичного характеру, створюючи складне мультифакторне середовище формування фінансових результатів.

2. Управління формуванням операційного прибутку підприємства базується на комплексі фундаментальних принципів: стратегічної орієнтованості, системності та комплексності, плановості, оптимізації співвідношення прибутковості та ризику, гнучкості та адаптивності. В умовах воєнного стану традиційні принципи доповнюються специфічними вимогами надійності, швидкості реагування та антикризової адаптивності. Обґрунтовано доцільність застосування комплексного підходу до оцінювання операційної прибутковості з поєднанням факторного аналізу, моделі DuPont, бенчмаркінгу та динамічного аналізу.

3. Здійснено аналіз діяльності підприємства ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» як одного із провідних виробників пива та безалкогольних напоїв в Україні з диверсифікованим асортиментом продукції. За результатами аналізу фінансового стану підприємства виявлено стабільне зростання обсягу активів, оптимальну структуру капіталу з домінуванням власних коштів, високий

рівень платоспроможності, абсолютну фінансову стійкість та низький фінансовий ризик. Попри складні умови воєнного стану підприємство зберігає здатність до сталого функціонування.

4. Виявлено стабільне зростання чистого доходу від реалізації ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» при нестабільній динаміці операційного прибутку внаслідок зростання собівартості продукції, адміністративних та збутових витрат, що випереджає темпи зростання доходів.

5. За результатами оцінювання рентабельності операційної діяльності виявлено системне погіршення показників операційної прибутковості, що вказує на звуження операційної маржі та погіршення ефективності використання ресурсів. Факторний аналіз підтвердив, що основними детермінантами прибутковості є цінова політика та управління рівнем витрат.

6. Запропоновано концептуальну модель фінансового планування операційної діяльності, яка базується на трирівневій структурі із встановленням цільових показників операційної прибутковості та системою моніторингу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу. Модель забезпечує гнучкість управлінських рішень та оперативне реагування на зміни ринкового середовища через інтеграцію функцій прогнозування, планування, бюджетування та контролю.

7. Розроблено комплексну програму оптимізації операційних витрат за п'ятьма ключовими напрямками. Проведений CVP-аналіз засвідчив, що впровадження запропонованих заходів в поєднанні із прогнозованим зростанням операційних доходів забезпечить більш ніж подвоєння операційного прибутку, підвищення рентабельності операційної діяльності з 11,1% до 22,1%, зниження точки беззбитковості на чверть та збільшення запасу фінансової стійкості з 36,27% до 56,83%, що сприятиме підвищенню прибутковості операційної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», зміцненню його фінансової стійкості та забезпеченню конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Фінансовий менеджмент. Підручник. Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ, 2005. 535 с.
2. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
3. Пальчик І. М., Кужелєв М. О., Желіховська М. В. Операційний менеджмент як основа формування конкурентоспроможності підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Т.7. №2. С. 246–252. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/8013>
4. Нечипорук А. А., Таранич О. В. Управління ефективністю виробничої діяльності підприємства: сутність та значення. *Економіка та суспільство*. 2023. №56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-161>
5. Капінос Г. І. Бабій І. В. Операційний менеджмент : навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2013. 375 с.
6. Лютий І. О., Рожко О. Д., Плешакова Н. А. Рентабельність та прибутковість: концептуальні розбіжності у вітчизняному та зарубіжному фінансовому аналізі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. №9. С. 161–168. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.9.161>
7. Правдюк Н.Л. Рентабельність операційної діяльності підприємств: обліково-аналітичний аспект. *ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики*, 2018. № 12. С. 124–141. URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/February2020/wk6jACGvCJYhZr4qjw76.pdf>
8. Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 3. С. 189–192. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/33.pdf
9. Кваско А. В., Шендерівська Л. П. Ефективність операційної діяльності підприємства та її оцінювання. *Науковий вісник Херсонського*

державного університету. Серія. Економічні науки. 2022. Вип. 46. С. 16–22. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2022-46-3>

10. Стригуль Л. С., Тур Г. Є., Нгуєн Т. М. Х. Ефективність та прибутковість: теоретичний аспект. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 36. С. 287–292. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/36_2019_ukr/47.pdf

11. Mesnard L. Are Operating Margin, Markup and Unit Margin Good for Profit? An Approach Based on Microeconomic Theory. *Managerial and Decision Economics*. 2025. Vol. 46(6). Pp. 3375–3383. DOI: <https://doi.org/10.1002/mde.4535>

12. Вакульчик О. М., Протасова Є. В., Нечаєва А. А., Фінансовий результат підприємства: економічна сутність, особливості визначення та аналізу. *Бізнес-навігатор*. №1. 2019. С. 162–168.

13. Гарафонова О. І., Купчевський П. О., Яценко І. В.. Стратегічний базис управління ефективністю діяльності бізнес-організації в умовах воєнного часу. *Economic Synergy*. 2022. №4 (6). С. 65–81. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2022-4-5>

14. Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. *Modern Economics*. 2020. № 21. С. 37–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2020_21_8

15. Савіна С. С., Гиренко Ю. В. Управління прибутком в системі фінансового менеджменту підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 6 (17). С. 321–324.

16. Маслій О., Галушка Р. Ієрархічний аналіз ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2025. №. 198. С. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.69-75>

17. Тульчинська С. О. Погребняк А. Ю., Крашевська Т. О. Детермінанти ефективності операційної діяльності підприємства. *Економічний вісник НТУУ «КПІ» : збірник наукових праць*. 2023. № 26. С. 90–95. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.26.2023.287413>

18. Буцька О.В., Соколинська Д.О. Оцінка зовнішнього та внутрішнього середовища як інструмент антикризового регулювання. *Економіка та держава*. 2021. №7. С.56–58.
19. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. Верховна Рада України: офіційний портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
20. Ukraine War Economy Tracker. Centre for Economic Strategy. 2024-2025. URL: <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/>
21. Інфляційний звіт Національного банку України. Грудень 2024 року. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/report>
22. Онищенко С. В., Маслій О. А., Дрібна А. В. Оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємства критичної інфраструктури. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2023. № 6. Том 1. С. 249–258.
23. Matkovskiy A.V., Pugach A.A. Analysis the Threats to Economic Security of Ukraine in Modern Conditions of Functioning the National Economy. *European Applied Sciences*. Germany. № 2, 2014. 196 p.
24. European Bank for Reconstruction and Development. Regional Economic Prospects. November 2024. EBRD: website. URL: <https://www.ebrd.com>
25. International Organization for Migration. Ukraine Internal Displacement Report. 2024. IOM: website. URL: <https://dtm.iom.int>
26. Ларіонова К. Л., Капінос Г. І. Механізм управління прибутком підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. №1. С. 120–128. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-3-14>
27. Сіренко К. Ю. Формування та розподіл прибутку підприємства. *Науковий вісник Сіверщини*. 2021. №. 2. С. 171–185.
28. Кононенко Ж. А., Вранчан К.С. Аналіз джерел формування прибутку підприємства. *Економічний простір*. 2021. № 174. С. 81–85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/174-14>

29. Назарова К., Безверхий К., Нежива М., Гордополов В., Негоденко В. Регресійний аналіз операційного прибутку компанії. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Вип. 4(45). С. 124–132. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.45.2022.3667>
30. Омецінська І. Особливості формування витрат операційної діяльності за елементами. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4. С. 159–174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2022_4_13
31. Ахновська І., Болгов В. Управління витратами: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 156 с.
32. Круш П.В. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: собівартість, прибуток : навчальний посібник ; 2-е вид., перероб. Київ : Каравела, 2015. 420 с.
33. Рентабельність операційної та всієї діяльності підприємств за видами економічної діяльності. *Державна служба статистики України*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/english/x.bmp>
34. Buriak A., Masliy O. Strategic foundations of security-oriented international space: economic, informational and ecological dimensions. *Economics and Region*. 2024. №1 (92). С. 281–287. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3341](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3341)
35. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.
36. Гаватюк Л.С., Ковальчук Н.О., Єрміїчук Н.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича. 2019 р. 334 с.
37. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В.В. Фінансовий аналіз та звітність: електронний практикум комбінованого (локального та мережного) використання, 2-ге вид., доп. Вінниця: ВНТУ, 2022. 144 с.
38. Онищенко С.В., Маслій О.А., Пантась В.В. Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток. *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 136–146. DOI: [10.26906/EiR.2024.1\(92\).3321](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3321)
39. Кощій О.В. Управління операційними витратами підприємства.

- Економічні науки. Серія «Регіональна економіка»*. 2023. № 20 (79). С. 96–101.
40. Петрушка Т.О., Ємельянов О.Ю., Курило О.Б. Підвищення ефективності господарської діяльності як чинник економічного розвитку підприємств. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/73.pdf
41. Onyshchenko S., Maslii O., Maksymenko A. The threats of Ukraine financial security: identification and systemization. *Economics and Region*. 2019. №2 (73). С. 73–80.
42. Степаненко О.І., Дабіжа О.Ю. Доходи і витрати операційної діяльності в обліково-економічній системі підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. Вип. 4(19). DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.19-50>.
43. Мулик Т. Організація аналізу грошових потоків на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2022. №. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-3>
44. Капінос Г., Ларіонова К. Управління ефективністю функціонування операційної системи підприємства в операційному менеджменті. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. Vol. 342, No. 3(1). P. 248–260. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3\(1\)-36](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3(1)-36)
45. Новіченко Л. С. Аналіз показників рентабельності підприємства: теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 5 (2). С. 254–259. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=13813>
46. Офіційний сайт компанії ПрАТ «Фірма «Полтавпиво». URL: <https://www.poltavpivo.com/>
47. Мельник Т. Ю., Ейсмонт В.О. Аналітичне забезпечення управління операційним прибутком підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. №23. С. 274–280.
48. Орликовський М. О., Гришковець В.В., Зелінський Р.С., Мордюк В.В. Управління прибутком підприємства як умова його ефективного функціонування. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 96–102.

49. Данкевич А. Є., Міліневська В. Д. Фактори та резерви підвищення рівня рентабельності на підприємстві. *International Scientific Journal «Internauka»*. 2020. № 18. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/8103>
50. Маслій О. А., Максименко А. П. Ризики та загрози економічній безпеці України у цифровій сфері в умовах війни. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2023. Том 21 № 3(52). С. 179–199.
51. Kumar D. P., Satish A., Asadi S. S. An integrated analytical analysis for evaluation of material resources management in construction industry – a model study. *International Journal of Civil Engineering and Technology*. 2018. Vol. 9 (2), P. 96–104.
52. Varnaliy Z., Onishchenko S., Masliy A. Preventing threats as a precondition to increase the level of Economic Security of the State. *Scientific Journal «ScienceRise»*. 2016. № 7/1 (24). С. 41–46. DOI: <https://doi.org/10.15587/2313-8416.2016.74409>
53. Свистун Л. А. Удосконалення системи управління витратами підприємства в умовах нестабільної економіки. *Економіка і регіон*. 2017. № 4. С. 59–62.
54. Акса А., Çanakoğlu E. Adaptive stochastic risk estimation of firm operating profit. *Journal of Industrial and Business Economics*. 2021. Vol. 48(3). Pp. 463–504. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40812-021-00184-z>
55. Онищенко С.В., Маслій О.А. Міжнародні індексні системи оцінки бізнес-середовища в Україні. *Фінансовий простір*. 2021. №3 (39). P. 168–179. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/784/923>
56. Ногіна С. В. Шляхи вдосконалення формування і розподілу прибутку. *Економічний аналіз*. 2021. № 8. С. 283–286.
57. Eng L.L., Vichitsarawong T. Comparing the usefulness of two profit subtotals: Operating income and earnings before interest and taxes. *Finance Research Letters*. 2022. Is. 47, 102529. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.102529>
58. Larionova K., Synyuk O., Donchenko T., Kapinos H. Enterprise Innovation-Driven Development Management Based on the Assessment of

Restructuring Capacity. *Science and Innovation*. 2022. Vol. 18 No. 2. P. 30–43.
URL: <https://scinn-eng.org.ua/ojs/index.php/ni/article/view/111/101>

59. Niculescu N., Rusu V. Using cost - Volume - Profit method in analysing the relationship between: Profitability threshold - Current operating activity risks of the entity. *Proceedings of the 29th International Business Information Management Association Conference Education Excellence and Innovation Management Through Vision 2020 from Regional Development Sustainability to Global Economic Growth*, 2017. pp. 419–425.

60. Chai K.-C., Yang Y., Yeh C.-P., Liang L.-M. External profit pressure and operating efficiency: evidence from Chinese listed companies. *Applied Economics*. 2022. Vol. 54(13). Pp. 1449–1459.

61. Птащенко Л.О. Управління корпоративними фінансами. К.: Центр учбової літератури. 2017. 296 с.

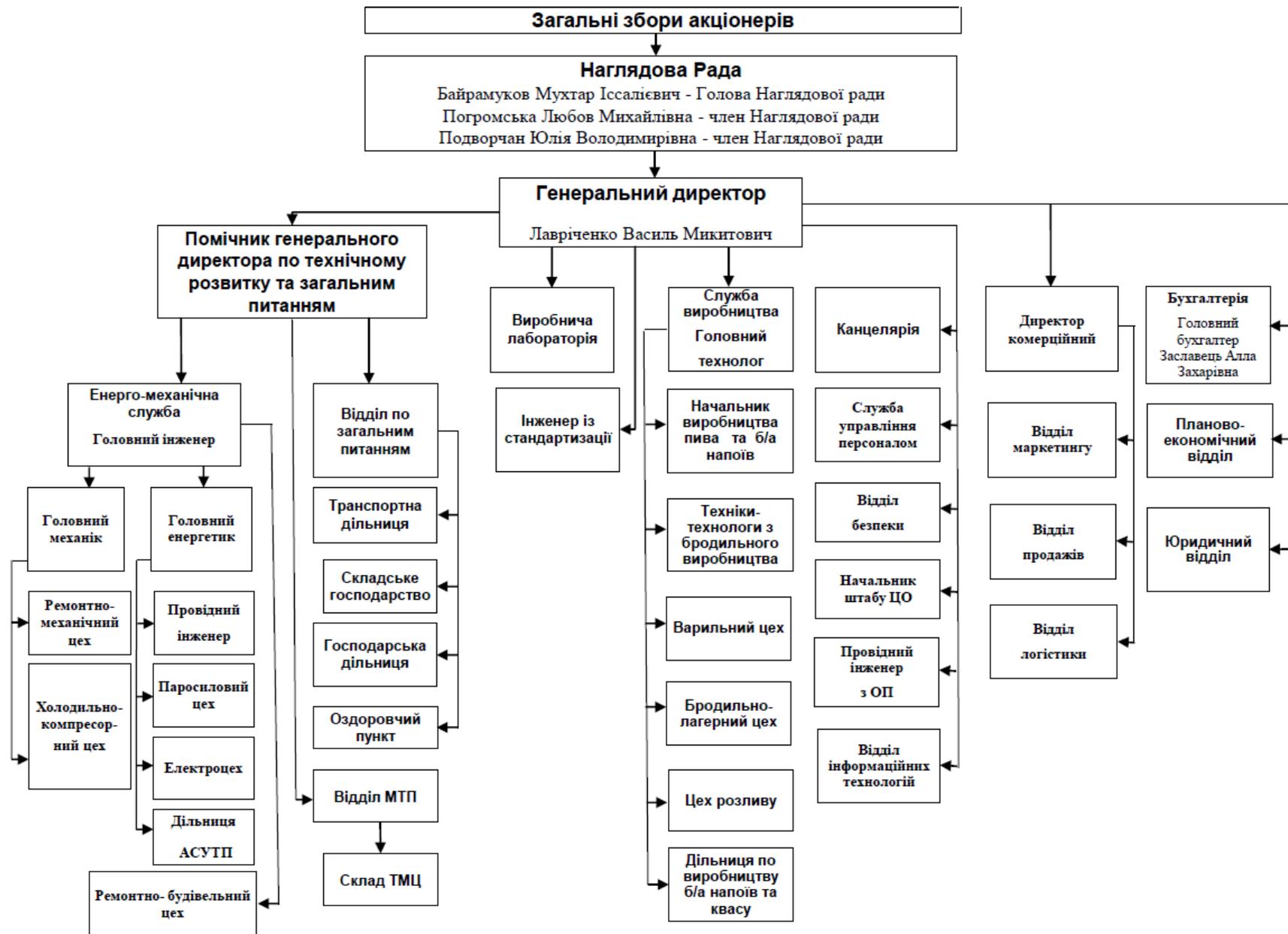
62. Купира М. І. Імперативи нарощення прибутку в умовах асиметричного розвитку підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. №. 2020. С. 58–62.

63. United Nations Development Programme in Ukraine. Rapid Damage and Needs Assessment. 2023. UNDP Ukraine: website. URL: <https://www.undp.org/ukraine>

Додатки

Додаток А

**Організаційна структура ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» станом на
31.12.2024 р.**

Додаток Б
Фінансова звітність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2022 рік

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ФІРМА
"ПОЛТАВПИВО"
ПРАТ "ФІРМА "ПОЛТАВПИВО"**

Код ЄДРПОУ 05518768

● Зареєстровано

Входить у корпоративну
групу

"Група Ваюля Лавріченка"

Фінансова звітність за 2022 рік *

Дата та час подачі звіту	08.02.2023 12:00
Керівник	Лавріченко Василь Микитович
Головний бухгалтер	Заславець Алла Захарівна
Вид економічної діяльності	11.05
Телефон	678810
КАТОТТГ	UA53080370010073240
Середня кількість працівників	284

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2022 року *

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 026	1 427
● первісна вартість	1001	3 134	3 134
● накопичена амортизація	1002	1 108	1 707
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	171 310	170 049
● первісна вартість	1011	218 453	229 359
● знос	1012	47 143	59 310
Інвестиційна нерухомість	1015	489	489
● первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	489	489
● знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
● первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
● накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-

Довгострокові фінансові інвестиції:			
• які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
• інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	173 827	171 967

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	57 989	75 068
• виробничі запаси	1101	39 705	49 868
• незавершене виробництво	1102	8 691	14 024
• готова продукція	1103	9 593	11 100
• товари	1104	0	76
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	43 233	21 494
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
• за виданими авансами	1130	4 290	11 392
• з бюджетом	1135	0	149
• у тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	73	28 625
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	52 470	104 232
• готівка	1166	1	2
• рахунки в банках	1167	52 469	104 230
Витрати майбутніх періодів	1170	102	95
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
<i>у тому числі:</i>			
• резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-

• резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
• резервах незароблених премій	1183	0	-
• інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	40	1 219
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	158 197	242 274
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	158
Баланс (Усього активів)	1300	332 024	414 399

Пасив

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	67 416	67 416
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	78 932	73 399
Додатковий капітал	1410	0	-
• емісійний дохід	1411	0	-
• накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	5 811	6 845
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	127 136	214 302
Неоплачений капітал	1425	(0)	(-)
Вилучений капітал	1430	(0)	(-)
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	279 295	361 962

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	18 118	11 667
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	-
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
благодійна допомога	1526	0	-

Страхові резерви	1530	0	-
<i>у тому числі:</i>			
• резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
• резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
• резерв незароблених премій	1533	0	-
• інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	18 118	11 667

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
• довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	-
• товари, роботи, послуги	1615	14 538	11 090
• розрахунками з бюджетом	1620	7 453	15 232
• у тому числі з податку на прибуток	1621	0	1 970
• розрахунками зі страхування	1625	444	532
• розрахунками з оплати праці	1630	1 742	2 022
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	8	4
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	8 138	8 989
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 288	2 901
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	34 611	40 770
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-

Баланс (Усього пасивів)	1900	332 024	414 399
-------------------------	------	---------	---------

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2022 рік *

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	664 775	323 330
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
• премії підписані, валова сума	2011	-	0
• премії, передані у перестраховання	2012	-	0
• зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
• зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	434 744	229 392
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
• прибуток	2090	230 031	93 938
• збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
• зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
• зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	18 996	10 573
<i>у тому числі:</i>			
• дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
• дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
• дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	21 602	19 104
Витрати на збут	2150	66 511	44 444
Інші операційні витрати	2180	55 119	12 307
<i>у тому числі:</i>			
• витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0

• витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
• прибуток	2190	105 795	28 656
• збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	-	0
Інші доходи	2240	-	0
<i>у тому числі:</i>			
• дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	1 456	2 292
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	1 012	607
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
• прибуток	2290	103 327	25 757
• збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-21 870	-5 062
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
• прибуток	2350	81 457	20 695
• збиток	2355	-	-

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Сукупний дохід			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	81 457	20 695

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	377 567	187 980
Витрати на оплату праці	2505	67 166	49 439
Відрахування на соціальні заходи	2510	14 547	10 881
Амортизація	2515	15 824	16 451
Інші операційні витрати	2520	105 601	42 713
Разом	2550	580 705	307 464

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	19 261 803	19 261 803
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	19 261 803	19 261 803
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	4,2	1,1
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	4,2	1,1
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2022 рік *

I. Рух коштів у результаті операційної діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	960 165	465 247
Повернення податків і зборів	3005	4	4 285
• у тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	689	1 007
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	0
Надходження від повернення авансів	3020	1 089	5 318
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	5 217	2 624
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	0
Надходження від операційної оренди	3040	297	185

Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	5 474	34 892
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(545 760)	(285 640)
Праці	3105	(52 944)	(39 460)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(14 071)	(10 610)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(229 342)	(125 199)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(25 137)	(7 155)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(71 038)	(30 465)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(133 167)	(87 579)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(132)	(1)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(0)
Інші витрачання	3190	(70 448)	(43 301)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	60 238	9 347

II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від реалізації:			
• фінансових інвестицій	3200	-	0
• необоротних активів	3205	-	0
• відсотків	3215	-	0
• дивідендів	3220	-	0
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	-	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	-	0
Витрачання на придбання:			
• фінансових інвестицій	3255	(-)	(0)
• необоротних активів	3260	(14 897)	(6 609)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(0)

Витрачання на надання позик	3275	(-)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(0)
Інші платежі	3290	(-)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-14 897	-6 609

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	-	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	-	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(0)
Погашення позик	3350	(-)	(7 321)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(2 063)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(0)
Інші платежі	3390	(-)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	-9 384
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	45 341	-6 646
Залишок коштів на початок року	3405	52 470	54 493
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	6 421	4 623
Залишок коштів на кінець року	3415	104 232	52 470

Додаток В
Фінансова звітність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2023 рік

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ФІРМА
"ПОЛТАВПИВО"
ПРАТ "ФІРМА "ПОЛТАВПИВО"

Код ЄДРПОУ 05518768

Зареєстровано

Входить у корпоративну
групу
"Група Василя Лавріченка"

Фінансова звітність за 2023 рік *

Дата та час подачі звіту	14.02.2024 09:59
Керівник	Лавріченко Василь Микитович
Головний бухгалтер	Заславець Алла Захарівна
Вид економічної діяльності	11.05 Виробництво пива
Телефон	678810
КАТОТТГ	UA53080370010073240
Середня кількість працівників	276

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2023 року *

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Актив			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 427	885
• первісна вартість	1001	3 134	3 178
• накопичена амортизація	1002	1 707	2 293
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	170 049	189 228
• первісна вартість	1011	229 359	264 495
• знос	1012	59 310	75 267
Інвестиційна нерухомість	1015	489	489
• первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	489	489
• знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
• первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
• накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-

Довгострокові фінансові інвестиції:			
• які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
• інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	171 967	190 604

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	75 088	83 986
• виробничі запаси	1101	49 868	62 019
• незавершене виробництво	1102	14 024	9 510
• готова продукція	1103	11 100	11 676
• товари	1104	76	781
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестраховання	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	21 494	22 437
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
• за виданими авансами	1130	11 392	13 717
• з бюджетом	1135	149	-
• у тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	28 625	31 692
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	104 232	153 978
• готівка	1166	2	2
• рахунки в банках	1167	104 230	153 976
Витрати майбутніх періодів	1170	95	100
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
<i>у тому числі:</i>			
• резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-

• резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
• резервах незароблених премій	1183	0	-
• інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	1 219	690
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	242 274	306 600
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	158	-
Баланс (Усього активів)	1300	414 399	497 204

Пасив

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	67 416	67 416
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	73 399	68 286
Додатковий капітал	1410	0	-
• емісійний дохід	1411	0	-
• накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	6 845	10 112
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	214 302	301 050
Неоплачений капітал	1425	(0)	(-)
Вилучений капітал	1430	(0)	(-)
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	361 962	446 864
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	11 667	12 660
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	-
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
благодійна допомога	1526	0	-

Страхові резерви	1530	0	-
<i>у тому числі:</i>			
• резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
• резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
• резерв незароблених премій	1533	0	-
• інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	11 667	12 660
<hr/>			
	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
• довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	-
• товари, роботи, послуги	1615	11 090	8 605
• розрахунками з бюджетом	1620	15 232	13 925
• у тому числі з податку на прибуток	1621	1 970	1 505
• розрахунками зі страхування	1625	532	636
• розрахунками з оплати праці	1630	2 022	2 342
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	4	2
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	8 989	9 316
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 901	2 854
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	40 770	37 680
<hr/>			
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-

Баланс (Усього пасивів)	1900	414 399	497 204
-------------------------	------	---------	---------

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2023 рік *

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	677 851	664 775
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
• премії підписані, валова сума	2011	-	0
• премії, передані у перестраховання	2012	-	0
• зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
• зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	466 190	434 744
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
• прибуток	2090	211 761	230 031
• збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
• зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
• зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	26 122	18 996
<i>у тому числі:</i>			
• дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
• дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
• дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	22 729	21 602
Витрати на збут	2150	76 488	66 511
Інші операційні витрати	2180	28 997	55 119
<i>у тому числі:</i>			
• витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0

• витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
• прибуток	2190	109 669	105 795
• збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	-	0
Інші доходи	2240	1 456	0
<i>у тому числі:</i>			
• дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	-	1 456
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	2 613	1 012
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
• прибуток	2290	108 512	103 327
• збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-24 127	-21 870
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
• прибуток	2350	84 385	81 457
• збиток	2355	-	-

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Сукупний дохід			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	84 385	81 457

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	399 545	377 567
Витрати на оплату праці	2505	75 314	67 166
Відрахування на соціальні заходи	2510	16 458	14 547
Амортизація	2515	16 881	15 824
Інші операційні витрати	2520	78 743	105 601
Разом	2550	586 941	580 705

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	19 261 803	19 261 803
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	19 261 803	19 261 803
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	4,4	4,2
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	4,4	4,2
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2023 рік *

I. Рух коштів у результаті операційної діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	943 174	960 165
Повернення податків і зборів	3005	7	4
• у тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	1 197	689
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	0
Надходження від повернення авансів	3020	1 480	1 089
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	18 979	5 217
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	0
Надходження від операційної оренди	3040	264	297

Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	29	5 474
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(589 915)	(545 760)
Праці	3105	(59 922)	(52 944)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(16 100)	(14 071)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(212 094)	(229 342)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(22 477)	(25 137)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(58 797)	(71 038)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(130 820)	(133 167)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(115)	(132)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(0)
Інші витрачання	3190	(5 219)	(70 448)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	81 765	60 238

II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від реалізації:			
• фінансових інвестицій	3200	-	0
• необоротних активів	3205	-	0
• відсотків	3215	-	0
• дивідендів	3220	-	0
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	-	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	-	0
Витрачання на придбання:			
• фінансових інвестицій	3255	(-)	(0)
• необоротних активів	3260	(32 377)	(14 897)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(0)

Витрачання на надання позик	3275	(-)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(0)
Інші платежі	3290	(-)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-32 377	-14 897

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	-	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	-	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(0)
Погашення позик	3350	(-)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(0)
Інші платежі	3390	(-)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	0
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	49 388	45 341
Залишок коштів на початок року	3405	104 232	52 470
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	358	6 421
Залишок коштів на кінець року	3415	153 978	104 232

Додаток Г

Фінансова звітність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2024 рік

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ФІРМА
"ПОЛТАВПИВО"
ПРАТ "ФІРМА "ПОЛТАВПИВО"

Код ЄДРПОУ 05518768

Зареєстровано

Входить у корпоративну
групу
"Група Василя Лавріченка"

Фінансова звітність за 2024 рік *

Дата та час подачі звіту	07.02.2025 14:11
Керівник	Лавріченко Василь Микитович
Головний бухгалтер	Заславець Алла Захарівна
Вид економічної діяльності	11.05 Виробництво пива
Телефон	678810
КАТОТТГ	UA53080370010073240
Середня кількість працівників	270

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2024 року *

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Актив			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	885	327
• первісна вартість	1001	3 178	3 194
• накопичена амортизація	1002	2 293	2 867
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	189 228	210 973
• первісна вартість	1011	264 495	303 569
• знос	1012	75 267	92 596
Інвестиційна нерухомість	1015	489	489
• первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	489	489
• знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
• первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
• накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-

Довгострокові фінансові інвестиції:			
• які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
• інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	190 604	211 791

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	83 986	95 765
• виробничі запаси	1101	62 019	69 429
• незавершене виробництво	1102	9 510	11 125
• готова продукція	1103	11 676	14 597
• товари	1104	781	614
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестраховання	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	22 437	22 893
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
• за виданими авансами	1130	13 717	13 353
• з бюджетом	1135	0	-
• у тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	31 692	1 790
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	153 978	224 097
• готівка	1166	2	1
• рахунки в банках	1167	153 976	224 096
Витрати майбутніх періодів	1170	100	91
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
<i>у тому числі:</i>			
• резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-

• резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
• резервах незароблених премій	1183	0	-
• інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	690	126
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	306 600	358 115
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	497 204	569 906

Пасив

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	67 416	67 416
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	68 286	63 426
Додатковий капітал	1410	0	-
• емісійний дохід	1411	0	-
• накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	10 112	10 112
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	301 050	365 931
Неоплачений капітал	1425	(0)	(-)
Вилучений капітал	1430	(0)	(-)
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	446 864	506 885
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	12 660	13 900
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	-
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
благодійна допомога	1526	0	-

Страхові резерви	1530	0	-
<i>у тому числі:</i>			
• резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
• резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
• резерв незароблених премій	1533	0	-
• інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	12 660	13 900
	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
• довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	-
• товари, роботи, послуги	1615	8 605	14 637
• розрахунками з бюджетом	1620	13 925	17 341
• у тому числі з податку на прибуток	1621	1 505	3 437
• розрахунками зі страхування	1625	636	756
• розрахунками з оплати праці	1630	2 342	2 668
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2	33
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	9 316	11 492
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 854	2 194
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	37 680	49 121
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-

Баланс (Усього пасивів)	1900	497 204	569 906
-------------------------	------	---------	---------

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2024 рік *

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	745 683	677 951
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
• премії підписані, валова сума	2011	-	0
• премії, передані у перестраховання	2012	-	0
• зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
• зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	504 696	466 190
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
• прибуток	2090	240 987	211 761
• збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
• зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
• зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	29 513	26 122
<i>у тому числі:</i>			
• дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
• дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
• дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	27 566	22 729
Витрати на збут	2150	88 291	76 488
Інші операційні витрати	2180	68 908	28 997
<i>у тому числі:</i>			
• витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0

• витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
• прибуток	2190	85 735	109 669
• збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	-	0
Інші доходи	2240	-	1 456
<i>у тому числі:</i>			
• дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	-	0
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	1 181	2 613
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
• прибуток	2290	84 554	108 512
• збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-25 601	-24 127
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
• прибуток	2350	58 953	84 385
• збиток	2355	-	-

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Сукупний дохід			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	58 953	84 385

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	444 660	399 545
Витрати на оплату праці	2505	86 946	75 314
Відрахування на соціальні заходи	2510	18 835	16 458
Амортизація	2515	18 008	16 881
Інші операційні витрати	2520	118 923	78 743
Разом	2550	687 372	586 941

	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	19 261 803	19 261 803
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	19 261 803	19 261 803
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	3,1	4,4
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	3,1	4,4
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3) за 2024 рік *

I. Рух коштів у результаті операційної діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 040 103	943 174
Повернення податків і зборів	3005	-	7
• у тому числі податку на додану вартість	3006	-	0
Цільового фінансування	3010	1 856	1 197
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	0
Надходження від повернення авансів	3020	142	1 480
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	20 175	18 979
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	0
Надходження від операційної оренди	3040	412	264

Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	0
Надходження від страхових премій	3050	-	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	0
Інші надходження	3095	6 990	29
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(639 143)	(589 915)
Праці	3105	(68 316)	(59 922)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(18 143)	(16 100)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(232 116)	(212 094)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(21 362)	(22 477)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(65 194)	(58 797)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(145 560)	(130 820)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(115)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(0)
Інші витрачання	3190	(10 746)	(5 219)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	101 214	81 765

II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від реалізації:			
• фінансових інвестицій	3200	-	0
• необоротних активів	3205	-	0
• відсотків	3215	-	0
• дивідендів	3220	-	0
Надходження від деривативів	3225	-	0
Надходження від погашення позик	3230	-	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	0
Інші надходження	3250	-	0
Витрачання на придбання:			
• фінансових інвестицій	3255	(-)	(0)
• необоротних активів	3260	(31 808)	(32 377)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(0)

Витрачання на надання позик	3275	(-)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(0)
Інші платежі	3290	(-)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-31 808	-32 377

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	0
Отримання позик	3305	-	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	0
Інші надходження	3340	-	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(0)
Погашення позик	3350	(-)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(0)
Інші платежі	3390	(-)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	0
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	69 406	49 388
Залишок коштів на початок року	3405	153 978	104 232
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	713	358
Залишок коштів на кінець року	3415	224 097	153 978